

— — — — — STICHTING — — — — —
MARJOLIJN VAN HEEMSTRA

JAARVERSLAG 2024

© Aisha Zeilpveld

HET APOLLO-PROGRAMMA WAS IN
VEEL OPZICHTEN EEN MEESTERWERK,
TEGELIJKERTIJD BEKRUIPT MIJ VAAK
HET GEVOEL DAT COLLINS, ALDRIN EN
ARMSTRONG IN ZEKERE ZIN NAAR DE
MAAN ZIJN GEGAAN ZONDER NAAR DE
MAAN TE GAAN. EN DAN DOEL IK NIET OP
HET FEIT DAT ZE ER WAREN, MAAR OP
WAT ZE ER WAREN. OVERWINNAARS.
NIET DE PLEK DIE ZE BEZOCHTEN, MAAR
ZIJZELF STONDEN CENTRAAL. HELDEN
IN HET VERHAAL VAN OVERMEESTERING,
OVERGOTEN MET EEN SAUSJE VAN
WERELDVREDE.

inhoud

BESTUURSVERSLAG

Inhoudelijk verslag

Inleiding	4
Winter 2023: Schemeren in Artis	4
Vorbereidingen	5
Wat ik verder deed	5
Lente: Nachtwandelingen	6
Glimwormen, Observaties van een theaterrat	7
Wat ik verder deed	10
Zomer: Maakproces Maankoorts	10
Slecht nieuws van het fonds	11
Wat ik verder deed	12
Herfst: Maankoorts	12
Observaties van een theaterrat - bijeenkomst en schrijven	13
Wat ik verder deed	13
To SWOT or not to SWOT	17

Publiek

Omvang publieksaantallen	20
Overige activiteiten	20
Geografische spreiding	20
Samenstelling en bereik publiek 2024	20
Online kanalen	20

Organisatie

Kernteam	21
Werkgeverschap, opdrachtgeverschap	21
Vrijkaarten(beleid), Samenstelling bestuur	21
Code diversiteit en inclusie	22
Code Fair Practice	24
Code Cultural Governance	24

Financiën

Bijdrage Fonds Podiumkunsten	27
Exploitatieresultaat	27
Eigen vermogen	27
Baten/ Financieringsmix	27
Lasten	27
Liquiditeit	27
Financieel vooruitzicht	28

JAARREKENING

inhoudelijk verslag

Geschreven door Marjolijn van Heemstra

Het afgelopen jaar had ik graag tot rust willen komen na een enerverend maar veel te vol 2023. Het zag er naar uit dat dit ging lukken. Een overzichtelijke hoeveelheid werk en ruimte om de nieuwe plannen verder uit te werken. Een oogstjaar, hoopte ik, na veel zaaien. Toen we op 4 juli te horen kregen dat ons nieuwe meerjarenplan niet gesubsidieerd zou worden, was de kalmte voorbij.

De tweede helft van het jaar stond voor een groot deel in het teken van heroriëntatie en onzekerheid. Moesten we bezwaar maken tegen het besluit van de commissie, dat in onze ogen slordig was en wees op weinig kennis van mijn werk? Welke projecten konden en wilden wij koste wat kost overeind houden? Wat lieten we gaan? Moest de stichting inslapen of overeind blijven? Vlak na de negatieve uitslag was ik redelijk optimistisch over onze toekomst. Dat optimisme heeft plaatsgemaakt voor meer realiteitszin. Maar ons kleine team is nog altijd bij elkaar en een deel van onze plannen staat nog overeind.

Hieronder volgen - in chronologische volgorde - de activiteiten van de stichting in 2024. Omdat die nooit losstaan van alles wat ik verder doe, wijd ik hier en daar ook een alinea aan de werkzaamheden die buiten de stichting vallen.

WINTER

Schemeren in ARTIS

Ons nieuwe jaar begon in het Groot Museum in ARTIS met wekelijkse schemersessies. Vanaf november 2023 programmeerde ARTIS een jaar lang elke donderdag een schemerbijeenkomst waarin je met een door mij geschreven en ingesproken audioverhaal langzaam het donker inging. De tijd bewoog mee met de zonsondergang. Het was leuk om een jaar lang aanwezig te zijn in

Marjolijn van Heemstra

© Aisha Zeijveld

dit museum. We hebben met ARTIS inmiddels een prettig en langdurig partnerschap ontwikkeld. Wel was het moeilijk om de omstandigheden precies goed vorm te geven.

Ik was er niet elke week bij en hoorde soms van mensen dat de lichten binnen per ongeluk aan bleven of een vrijwilliger van het museum niet precies wist waar ze de schemeraars moest plaatsen. Dit blijft altijd ingewikkeld wanneer je je werk uit handen geeft. Het was een goede les om op voorhand betere instructies te geven en gedurende het proces meer met elkaar in contact te blijven. Los daarvan waren we erg tevreden over deze samenwerking. Het was mooi om te merken dat op deze manier veel mensen bij toeval met mijn werk en het schemeren in aanraking kwamen, omdat ze het museum bezochten.

BESTUURSVERSLAG

“Bij een avondbezoek aan ARTIS werd ik kort geleden getraakteerd op je filosofisch-poëtische gedachten over de schemer. Ik heb met genoeg naar je verhaal geluisterd; het verhoogde de sfeer van de stille wandeling en zette aan tot nadenken.”

Vorbereidingen

De winter besteedde ik grotendeels aan het schrijven van ons meerjarenplan en voorbereidingen op werkzaamheden later in het jaar, waaronder de ontwikkeling van een voorstelling op basis van het theatercollege *Wat is ruimte waard*.

Wat ik verder deed

Eind februari verbleef ik vijf dagen in Vaticaan waar ik was uitgenodigd op een conferentie over buitenaards leven. Een groep heelalwetenschappers kwam bij elkaar om te praten over de laatste bevindingen in de zoektocht naar andere

werelden. Dat klinkt als het nieuwe boek van Dan Brown, en zo voelde het ook.

Achter de hermetisch afgesloten stadspoorten werd (de soms nog geheime) kennis gedeeld over de grootst mogelijke vertes. Ik was uitgenodigd om een poëtische reflectie te geven op alles wat ik hoorde. Dat was een uitdaging aangezien ik de helft van wat ik hoorde niet begreep.

De helft die ik wél begreep deed me nog weken na de conferentie duizelen.

Vaticaan

If I feel physically as if the top of my head were taken off, I know it's poetry, schreef de Amerikaanse dichteres Emily Dickinson. Soms is wetenschap regelrechte poëzie. Die dagen in het Vaticaan bevond ik me in een toestand van vrolijke vervreemding. Ik putte hoop uit die bijeenkomst. Terwijl we op aarde tegen populisme, racisme en kleindenkendheid aanlopen, zijn er ogen gericht op buitenaardse werelden waar mogelijk wezens bestaan die zó anders zijn dan wij dat ze al onze aannames over identiteit, nationalisme en ras op zijn kop kunnen zetten.

Deze opdracht liep niet via de stichting en het is misschien wat onverwacht dat ik hem zo uitgebreid beschrijf in dit jaarverslag. Reden dat ik het doe is omdat het dit soort dingen zijn die mijn hoofd openzetten en inspiratie vormen voor al het andere werk. De totale verwondering die ik op de conferentie heb ervaren, sijpelde de rest van het jaar door in wat ik deed. Verder besteedde ik tijd aan het opstarten van een nieuwe roman en een aantal grote opdrachten, bijvoorbeeld het schrijven van een tentoonstelling voor Sterrenwacht Sonnenborgh in Utrecht.

LENTE Nachtwandelingen

Halverwege april organiseerden we weer nachtwandelingen in het Amsterdamse Bos. Het was een prachtige avond, met een bijna volle maan. Tussen de donkere naaldbomen voelde het alsof we met ons groepje wandelaars ver van alles waren. Een paar weken later liepen we nachtwandelingen in het Vliegenbos in Amsterdam Noord. Dit was een bijzondere wandeling omdat een week eerder de duisternis pilot van start was gegaan waar we lange tijd voor hadden gelobbyd bij de gemeente. Na een hele serie gesprekken, inspraakavonden en technisch gedoe was het eindelijk gelukt: de lantaarnpalen gingen uit tussen 23u 's avonds en 5u 's ochtends.

Een grote overwinning voor de nachtdieren in dit groengebied. We hebben deze wandeling al vaker gemaakt, maar altijd met de overlast van de lantaarnpalen op de fietspaden rond het bos. Het was fantastisch om te ervaren hoeveel donkerder het was. En extra fantastisch dat we een groepje glimwormen tegenkwamen.

Glimwormen

Glimwormen

Zoals elk jaar blies ik in de lente de glimworm-werkgroep nieuw leven in. De glimwormen zijn al jaren onze ambassadeurs van de nacht en dragen een belangrijke rol in ons Nacht-Wacht project. Met hun sprookjesachtige licht vertellen ze wandelaars over het mysterie van het donker en het belang van nachtelijke biodiversiteit. Ook in het proces rond de duisternis-pilot vervulden deze bioluminescente kevers een sleutelrol. Hun unieke aanwezigheid in het Vliegenbos gaf de pilot urgentie en belang. Voor zover we weten is dit de enige nog overgebleven glimwormpopulatie binnen de ring van Amsterdam.

Inmiddels hebben we de populatie alweer vijf jaar op de radar, maar ik haal nog altijd enorm veel plezier en betekenis uit onze samenwerking met de glimwormen. Niet in het minst omdat ik al inmiddels van over de hele wereld foto's krijg opgestuurd van mensen die glimwormen tegenkomen. Als ik me somber voel open ik graag die vrolijke parade internationale glimmers en weet ik weer waar ik de energie vandaan moet halen.

Er was deze lente opnieuw veel aandacht voor de glimworm-werkgroep. Het programma Vroege Vogels liep mee, NRC Handelsblad maakte een reportage en het Parool zette onze wandeling in de Top-5 van stadswandelingen in Amsterdam. Er gingen nieuwe mensen mee het donker in en we vonden aanzienlijk meer glimwormen dan de voorgaande jaren. Meer mensen betekent meer ogen, we konden een groter deel van het bos uitkammen. Maar ik ben ervan overtuigd dat het verduisteren van het bos hier ook een belangrijke rol in heeft gespeeld.

Observaties van een Theaterrat

In de lente begon ik met het onderzoek voor een nieuw project in Parktheater Eindhoven: *Observaties van een theaterrat*. Dit moest een voorstelling worden over aandacht en aandachtloosheid waarin de stemmen van de niet-menselijke theaterbewoners de ruimte krijgen.

Samen met de lokale Eindhovense ecooloog Jap Smits en negentig studenten van de mbo-opleiding Wildlife Management maakte ik een ecologische scan van het iconische Parktheater

Glimwormen

om te onderzoeken welke dieren daar wonen en hoe die zich verhouden tot het menselijke publiek dat avond na avond hun leefgebied betreedt om daar voorstellingen te bekijken. Ik dook in de leefwereld van de soorten die maar al te vaak als ongedierte bestempeld worden en ontdekte daar zowel schoonheid als groot gevaar. Want wie eenmaal op een ongediertelijst belandt, is zijn leven nergens zeker. Terwijl we veel kunnen leren van de muis, de motmug en het ovenvisje dat in de spleten tussen het podium haar jongen verzorgt.

Wat zou er gebeuren als we ruimte zouden maken voor de ongeziene sterren van het theater?

In deze voorstelling moest het theater behalve huis van de podiumkunst ook het huis worden van permanente en tijdelijke bewoners die hun toevlucht vinden in muren en buizen, onder dakpannen en vloeren. Individuen die ons iets vertellen over samenleven met anderen, ook als we denken dat ze ons in de weg zitten, en over de consequenties van gedachteloos door de wereld bewegen.

De voorbereidingen voor deze voorstelling waren vrolijkmakend. We schoven op onze knieën langs plinten, trokken luiken open in de podia en interviewden schoonmaak en techniek om te weten te komen welke theaterdieren zich in de hoeken en gaten ophielden. Het Parktheater was hierin een enthousiaste partner. Al dit onderzoek zou leiden tot een voorstelling in januari 2025 in regie van Benjamin Verdonck. Dat pakte vanwege de afwijzing van onze aanvraag bij FPK anders uit.

Observaties van een theaterrat

.....
Huisspringstaart
(*Siera domestica*)

Papiervisje
(*Ctenolepisma longicaudata*)
.....

WAAR WIJ EEN GRENS ZIEN, EEN MUUR,
EEN VLOER, ZIEN ANDERE DIEREN
MOGELIJKHEDEN, BUIZEN, KABELS,
ROOSTERS. ER IS HIER EEN ENORM
PARALLEL UNIVERSUM WAARVAN JE
VERSTELD STAAT ALS JE MET EEN
ZAKLAMP DOOR DIT GEBOUW BEGINT TE
KRUIPEN. ER IS HIER ZOVEEL MEER RUIMTE
DAN WIJ ZIEN.

EN IN DIE RUIMTE LEVEN DE DIEREN, DIE
NAAR DE MENSEN KIJKEN DIE HIER AVOND
AAN AVOND NAAR ANDERE MENSEN
KIJKEN. ZIJ ZIJN HIER AL BIJNA ZEVENTIG
JAAR HET PUBLIEK VAN HET PUBLIEK.

Maankoorts

© Julian Malvaud

Wat ik verder deed

Tegen het einde van de lente begon ik voor De Correspondent aan een serie stukken over de maan als toekomstig industriegebied. Er zijn daarboven grondstoffen te winnen, lanceerplatforms en ruimtestations te bouwen. Er wordt gewerkt aan maan-wifi, een lunaire tijdzone en GPS en bij al die nieuwe activiteiten hoort een nieuwe cartografie. Een die gebaseerd is op de bruikbaarheid van het landschap. Waar niet alleen de vlaktes en kraters vermeld staan, maar ook veilige landingsplaatsen, mogelijke vestigingsgebieden en de plekken waar je water en metalen kunt winnen. Dat alles is te vinden in The New Moon Atlas, de meest gedetailleerde maankaart tot nu toe.

Sinds ik me hiermee bezig houd zit het me dwars: het schijnbare gemak waarmee een hemellichaam tot industriegebied wordt verklaard. De stukken werden gepubliceerd in aanloop naar de première van *Maankoorts*, een voorstelling gebaseerd op het essay voor de Maand van de Filosofie (*Wat is ruimte waard*) dat ik in 2023 publiceerde. De nieuwe inzichten uit de artikelen verwerkte ik in de tekst voor de voorstelling.

Naast het schrijven voor De Correspondent en het voorbereiden van *Maankoorts* gaf ik een aantal lezingen. Zo sprak ik onder andere in de Grote Kerk van Alkmaar over de kolonisatie van de maan, was ik keynote speaker bij het Nationale Congres Klimaatadaptatie en op de Conferentie Nieuwsgierigheid van Plein C. Daarnaast begeleidde ik studenten Bouwkunde aan de Academie voor Bouwkunst bij het maken van een duisternis-inclusief ontwerp.

ZOMER

Maakproces Maankoorts

Het begin van de zomer stond in het teken van de repetities voor *Maankoorts*, een voorstelling over koloniale mijnbouw in het verleden en de toekomst. Samen met Erik Whien (eindregie) en Roald van Oosten (soundscape) maakte ik in de herfst van 2023 een theatercollege dat we drie keer in de Paradijszaal van het Nationale Theater speelden. Het team én het publiek waren enthousiast over het resultaat en we besloten dit college uit te werken tot een volwaardige voorstelling. Een belangrijke stap hierin was vooral het toevoegen van meer vorm. Hiervoor gingen we in zee met Noortje van den Eijnde, wiens videowerk ik eerder zag in andere voorstellingen. Haar poëtische en wat vervreemdende stijl leek me erg goed passen bij de poëzie van mijn verhaal. Dit stapsgewijs werken vind ik nog altijd de meest inspirerende manier van werken. Het materiaal krijgt op deze manier steeds een nieuw leven en door de wisselende vorm kan ik meer publiek bereiken. Ook het feit dat we samen optrokken met De Correspondent hielp met het bereiken van publiek. Eind juni speelden we drie keer in een uitverkocht Frascati Theater. Er volgden mooie recensies en enthousiaste publieksreacties; we zagen uit naar de tournee in het najaar.

“Ik bezocht gisteren - met mijn moeder - Maankoorts. We hebben ontzettend genoten, ik vond het heel mooi. Prachtige en indrukwekkende balans tussen informatie, engagement, poëzie en emotie.”

“Ik was gisteren aanwezig in Den Haag bij de voorstelling Maankoorts. Echt een prachtige voorstelling, en ook nog met een bijzonder urgente boodschap.”

“Wat was dit vreselijk en prachtig. Dank hiervoor. Ik moest ervan huilen en nog meer van liefhebben. “

“Enorm genoten van jouw boeiende voorstelling Marjolijn van Heemstra. Wat ben je toch een fantastische verteller!”

Slecht nieuws van het fonds

Op 4 juli kregen we een negatief advies van het fonds. Dit was voor ons totaal onverwachts en zelfs nu, een half jaar later, vind ik het nog altijd lastig te begrijpen. In de afwijzing stonden een aantal punten die wat ons betreft op onzorgvuldigheid wezen. Bijvoorbeeld dat ik mijn vorm nog niet had gevonden omdat ik zoveel verschillende dingen doe. Die multidisciplinaire aanpak is al jaren precies mijn vorm en daarvoor heb ik eerder altijd juist positieve feedback gekregen van het fonds. Maar ook de opmerking dat ik niet genoeg had nagedacht over decor en scenografie (het overgrote deel van mijn werk vindt buiten plaats) duiden er op dat niet goed gekeken was naar wat wij de afgelopen jaren hebben neergezet.

Het was een bittere pil, hoewel ik ook wel wist dat het voor mij als maker minder ingrijpend was dan voor veel van mijn collega's. Juist omdat ik zo interdisciplinair werk, kan ik makkelijker aan de slag buiten de podiumkunsten. Maar het voelde wel alsof ik iets had verloren. De afwijzing was niet alleen een klap voor mijn ego, maar ook voor het gevoel dat ik ergens bij hoorde, onderdeel was van een selecte groep makers die samen het hart van het veld vormen.

Ik voelde me denk ik vooral ontheemd. En wat een enigszins rustige zomer had moeten worden veranderde al snel in weken vol afspraken met potentiële nieuwe partners, onrustig gepuzzel met projecten en geld en een herziening van mijn hele werkpraktijk. Het meest urgente puzzelstukje was de voorstelling *Observaties van een theaterrat*, waarvan het maakproces voor de helft gefinancierd moest worden met het subsidiegeld dat we in 2025 hoopten te ontvangen. Samen met het Parktheater kwamen we tot een nieuwe vorm: een theatercollege dat we hopelijk op langere

Kortschildglimworm

termijn nog eens zouden kunnen uitwerken tot een voorstelling.

In alle onrust voelde ik in de zomer ook een nieuw soort energie vrijkomen, zoals je dat kan voelen bij grote veranderingen. Drie dagen na de afwijzing wandelde ik met twee vriendinnen in het donkere Vliegenbos en zagen we het kleine gloeiende licht dat ik al vier jaar aanzie voor de Gewone Grote Glimworm. Ik deed iets wat ik stom genoeg nooit eerder had gedaan: ik plaatste een foto van de glimworm in de app waarmee je soorten identificeert. Dat ik dit niet eerder deed had was om de simpele reden dat ik die app niet eerder had. En nu wel. Dus ik maakte een foto, uploadde die en... het bleek hier om een andere soort te gaan dan ik al die jaren had gedacht. Niet de Gewone Grote Glimworm maar de Kortschildglimworm! Een soort die geen slakken eet maar wormen, die behalve met licht ook met feromonen communiceert. Kleiner en slanker dan de glimworm die ik dacht dat ze was.

Toen de naam van de soort in de app verscheen, maakte mijn hart een sprong. Ik schaamde me nogal, hoeveel mensen had ik al niet meegenomen in mijn verhalen over die Gewone Grote Glimworm? En hoe onnozel dat ik nooit had gecheckt met precies WELKE glimworm ik van doen had. Ik kon mezelf voor mijn kop slaan. Maar dwars door de schaamte heen voelde ik ruimte in mijn hoofd ontstaan. Langzaam maar zeker zag ik mijn hele proces van herziening gespiegeld door deze kever. Het is een beetje gestoord, maar ik wist zeker dat dit lichtgevende insect mij iets groots vertelde. HET IS EEN ANDERE SOORT! schreeuwde ik steeds weer naar de vriendinnen die meeliepen en langzaam melig werden van mijn hysterische enthousiasme. Wat ik eigenlijk bedoelde was: IK BEN EEN ANDERE SOORT! Ik kan mezelf, mijn werk, opnieuw uitvinden.

We besloten aan het einde van de zomer dat we hoe dan ook door zouden gaan met de stichting. Met de buffer die we nog hebben blijven we werken aan de *Nacht-Wacht*, een nieuw *Amsterdam Dark Festival* en andere projecten. We blijven glimmen in het donker, maar de uitdagingen zijn groot. Ik ben dankbaar voor ons kleine, trouwe team, met wie ik de onzekerheid een stuk makkelijker kan dragen.

Wat ik verder deed

Ook in de zomer gaf ik weer verschillende lezingen en schreef ik voor *De Correspondent*. Aan het einde van de zomer begon ik aan twee grote opdrachten.

Voor Sonnenborgh, de oude sterrenwacht in Utrecht die nu museum is, werd ik gevraagd de inhoudelijke lijn van een nieuwe tentoonstelling uit te werken. De expositie gaat over de zoektocht naar nieuwe verhalen rond klimaatontwrichting en is gericht op jongeren en jongvolwassenen. Het was een (iets te) grote maar ontzettend leuke opdracht waar ik tot op heden aan werk. Samen met de curatoren ben ik op zoek gegaan naar inspirerende mensen die ons laten zien hoe we ons anders kunnen verhouden tot het landschap en elkaar. De permanente tentoonstelling is in Sonnenborgh te zien vanaf april 2025.

Daarnaast werd ik door het Teylers Museum in Haarlem gevraagd om als artist in residence twee maanden bij hen te verblijven en mee te denken over de tentoonstelling *Kosmos*, die geïnspireerd is op mijn boek *In Lichtjaren Heeft Niemand Haast*. De residentie startte aan het einde van de zomer. Ik ging in gesprek over mogelijke invalshoeken voor de tentoonstelling en zwierf urenlang door het prachtige museum om inspiratie op te doen voor mijn bijdrage.

HERFST

Maankoofts

In de herfst van 2024 begon de tournee van *Maankoofts*. Het was een mooie tournee met veel publiek en goede gesprekken met het publiek na afloop. Verschillende mensen uit de ruimtevaartsector gaven aan verder op de

thematiek te willen ingaan. Naar aanleiding van de voorstelling ontstond er een nieuw plan: het werken aan een blauwdruk voor een ambassade van de maan. Dit idee ontwikkelde ik in eerste instantie met maanwetenschapper Marc Klein Wolt. Marc werd bekend door de podcast *Man op de Maan*, waarin hij werd gevolgd in zijn ambitieuze project om satellieten mee te sturen met een Chinese maanlander. Het project slaagde en sindsdien doet hij met zijn team aan de achterkant van de maan onderzoek naar de oudste sporen van ons heelal. Na afloop van mijn voorstelling in Amstelveen spraken we lange tijd over de nieuwe, zorgelijke ontwikkelingen in de ruimtevaart en besloten we de handen ineen te slaan. Het Teylers museum haakte al snel aan en ook de Netherlands Space Organisation was enthousiast. In juni 2025 is een grote bijeenkomst gepland met internationale stakeholders. De eerste contouren van een maan-ambassade worden nu langzaam zichtbaar. Een ontwikkeling als deze toont goed aan wat de relevantie is van mijn werk en hoe het ene project altijd weer op een organische manier tot een volgend project leidt. De ambassade van de maan zal de komende jaren onderdeel blijven van de *Nacht-Wacht* en een rol spelen bij het volgende *Amsterdam Dark Festival*.

Onder programmeurs was er vraag naar extra speelbeurten, toch hebben we na wikken en wegen besloten om *Maankoofts* niet te hernemen.

Ten eerste is een herneming erg duur en willen we onze energie en beperkte tijd nu liever steken in het aanvragen van meer structurele fondsen dan in het aanvragen van een hernemingsubsidie. Ten tweede voorzag ik dat er binnen een jaar zo veel zou gebeuren met betrekking tot de maan en de ruimtevaart dat ik de voorstelling zou moeten aanpassen. Ook daar zouden we geld voor nodig hebben. We moeten erg selectief zijn nu we niet meer structureel worden ondersteund. Dat we ervoor kozen niet te hernemen is denk ik een wijs besluit, maar jammer is het, gezien het succes, natuurlijk wel.

Observaties van een theatterrat - bijeenkomst en schrijven

In november vond er in het Parktheater in Eindhoven een expertbijeenkomst plaats in het kader van *Observaties van een theatterrat*. Met zo'n dertig mensen uit de Eindhovense groenwereld (van ecologen tot bestuurders) bespraken we het project en de bijbehorende vragen. De groep fungeerde als denktank, iedereen scheen vanuit de eigen expertise licht op mijn theateraal-ecologische onderneming. Het was een vrolijke bijeenkomst met veel enthousiasme vanuit de groep deelnemers en de medewerkers van het Parktheater. Niet veel later begon ik aan het schrijven voor het theatercollege.

Wat ik verder deed

In de herfst rondde ik de residentie bij het Teylers Museum af. Mijn bijdrage bestond uit essays over satellieten, gedichten over ruimtepuin, een monoloog voor een sci-fi astronautenpak, en meer. Het was een fantastische ervaring om voor langere tijd toegang te krijgen tot alle plekken in het Teylers. Het is een soort tijdcapsule; al die oude instrumenten, al die fossielen en mineralen en dan ook nog een observatorium op het dak. Ik werkte verder door aan de tentoonstelling bij Sonnenborgh, hielp mee met een sci-fi kunstinstallatie van kunstenaar Anna Hoetjes en gaf weer een aantal lezingen. Mijn laatste optreden in 2024 was in TivoliVredenburg in Utrecht bij het programma *Bezin met Bach*. Ik was gevraagd iets te zeggen over compassie, wat ik een lastige opgave vond temidden van de spanningen in onze samenleving

Observaties van een theatterrat

en met de steeds somber wordende perspectieven op het Amerikaanse presidentschap. Ik greep terug naar een zin die me ooit maandenlang gezelschap hield: *We undo each other and if we don't we miss something*. Geschreven door de Amerikaanse filosoof Judith Butler. Hen beschrijft hoe we juist in tijden van turbulentie, van agressie en rouw, voelen hoe diep we met de ander verstrengeld zijn. Zo bekeken is elke scheur in onze maatschappij, elke kwetsbaarheid hét moment om compassie te voelen. Het is een hopeloze tijd, en daarom een tijd voor hoop. Het is een liefdeloze tijd en daarom een tijd voor liefde.

Het was een rustig jaar vol onrust. Een onzeker jaar vol vastbeslotenheid. Het is nog onduidelijk wat we met de stichting wel en niet kunnen waarmaken de komende jaren. Soms ben ik vol vertrouwen, andere dagen word ik overvallen door de hoeveelheid werk die het vraagt om onze plannen overeind te houden. Maar ik prijs me gelukkig met het fijne team om me heen, met een prettig bestuur waar ik op terug kan vallen en nieuwe mogelijkheden die zich voorzichtig aandienen.

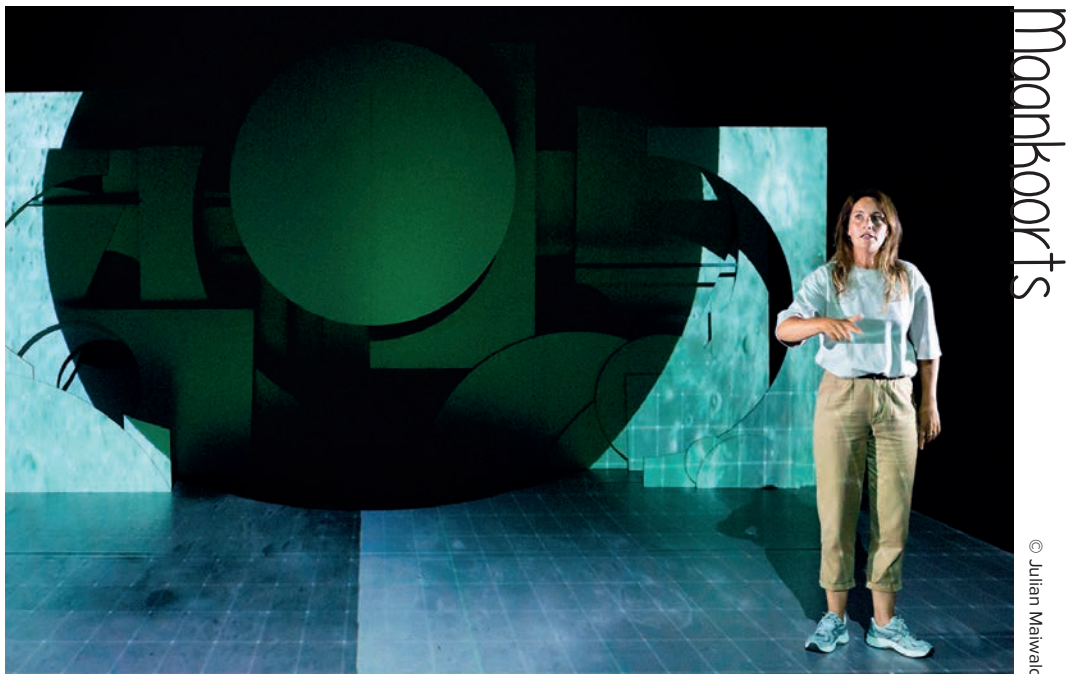
Ik sloot het jaar af met het schrijven van een gedicht in opdracht van NASA en ESA, die poëtische inspiratie zochten voor de onderzoeksmissie naar Mars. Graag sluit ik mijn reflectie op 2024 af met deze blik ons zonnestelsel in.

Mars

We zijn er. Na eeuwen reiken maken we nu snapshots van je droogte en de groeven die we ooit voor kanalen hielden. Metalen handen in je bodem, op zoek naar codes in het stof, oeroude mogelijkheden in je taal van roest.

Onze reis werd gevoed door meer dan kerosine: door mythes en heimwee, hunkering naar een verwant in dit oude, koude donker. We weten hoe maar niet waarom we samen cirkelen rond deze zon, we slijten atomen zonder te weten waarom we zelf gingen delen, cel voor cel, in razend tempo van stip vol drang een wezen werden.

Jouw lichaam draagt familiegeheimen, sporen uit de kindertijd van onze aarde, van een bloedband die uit kosmisch gruis bestaat. Jij bent het antwoord op een vraag die onze soort maar half begrijpt: wat kun je leren van een naaste?

Alle activiteiten van Marjolijn van Heemstra zijn onderdeel van de hele werking. Formeel en financieel hebben we in 2024 vanuit de stichting geproduceerd: Schemeren in ARTIS. Nachtwandelingen, voorstelling MaankoorTs, ontwikkeling Observaties van een Theaterrat ism Parktheater Eindhoven.

WE WÉTEN HOE VERNIETIGEND DAT IS, WE WETEN HOE DE WERELD STEEDS VERDER IN VERKOOPBARE EENHEDEN WERD EN WORDT OPGEDEELD, EN HOE DAT CRUCIALE ECOSYSTEMEN OM ZEEP HELPT. WE WETEN DAT DIT EEN MANIER VAN LEVEN IS EN EEN MENTALITEIT DIE NIET TOEKOMSTBESTENDIG IS. ZELFS TOEKOMST VERNIETIGD VOOR VOLGENDE GENERATIES. EN DUS KLINKT ER OP AARDE EEN ROEP OM EEN ANDERE MENTALITEIT, OM DEKOLONISATIE, MAAR ONDERTUSSEN SLUIPT HET KOLONIALISME STILLETJES DE COULISSEN IN, HIJST ZICH IN EEN NIEUW KOSTUUM EN BETREEDT HET ALS GLANZEND VOORUITZICHT HET TONEEL. DE RUIMTE KOLONISEREN. EEN OUD, DESTRUCTIEF WERELDBEELD WORDT ONS VERKOCHT ALS PROGRESSIEF, TOEKOMSTBESTENDIG IDEE.

Observaties van een Theaterrat

To SWOT or not to SWOT

Strengths

De kracht van onze stichting is mij eens te meer duidelijk geworden de afgelopen maanden. Het feit dat we al snel na de afwijzing met overtuiging besloten om door te gaan is veelzeggend. We zijn met onze kleine club erg goed op elkaar ingespeeld, we weten wat we aan het doen zijn, geloven daarin en staan stevig op één lijn. Geld of geen geld, de ideeën blijven stromen en ook in deze karige tijd werk ik met plezier voor en met de stichting. De afwijzing van onze meerjarenaanvraag heeft me geen moment doen twijfelen aan onze plannen. Dat is geen obligaat weerwoord tegen het besluit van de commissie, ik schrijf dit vanuit een diep gevoelde overtuiging. De afgelopen maanden heb ik gevoeld hoe stevig ons verhaal in mij verankerd zit.

Weaknesses

Met enige weemoed las ik de conclusie van de SWOT uit het vorige jaarverslag: *terugkijkend op alles wat we voor elkaar kregen, op de overwinningen, de obstakels en de stress, overheerst vooral een gevoel van dankbaarheid. Wat geweldig om de vrijheid te hebben voor het volgen van mijn fascinaties en te maken wat ik de wereld in wil sturen.*

Precies deze vrijheid missen we nu en dat is uiteraard de grootste zwakte op dit moment. Nu we geen structurele financiële ondersteuning meer hebben, moeten we tijd en energie steken in het vinden van nieuwe fondsen en dat gaat ten koste van de tijd en energie die we in de projecten kunnen steken.

Daarnaast zijn we allemaal meer dan ooit gebonden aan verplichtingen buiten de stichting. Een versnipperde focus kan ons parten gaan spelen. Dat is iets om de komende maanden in de gaten te houden.

Opportunities

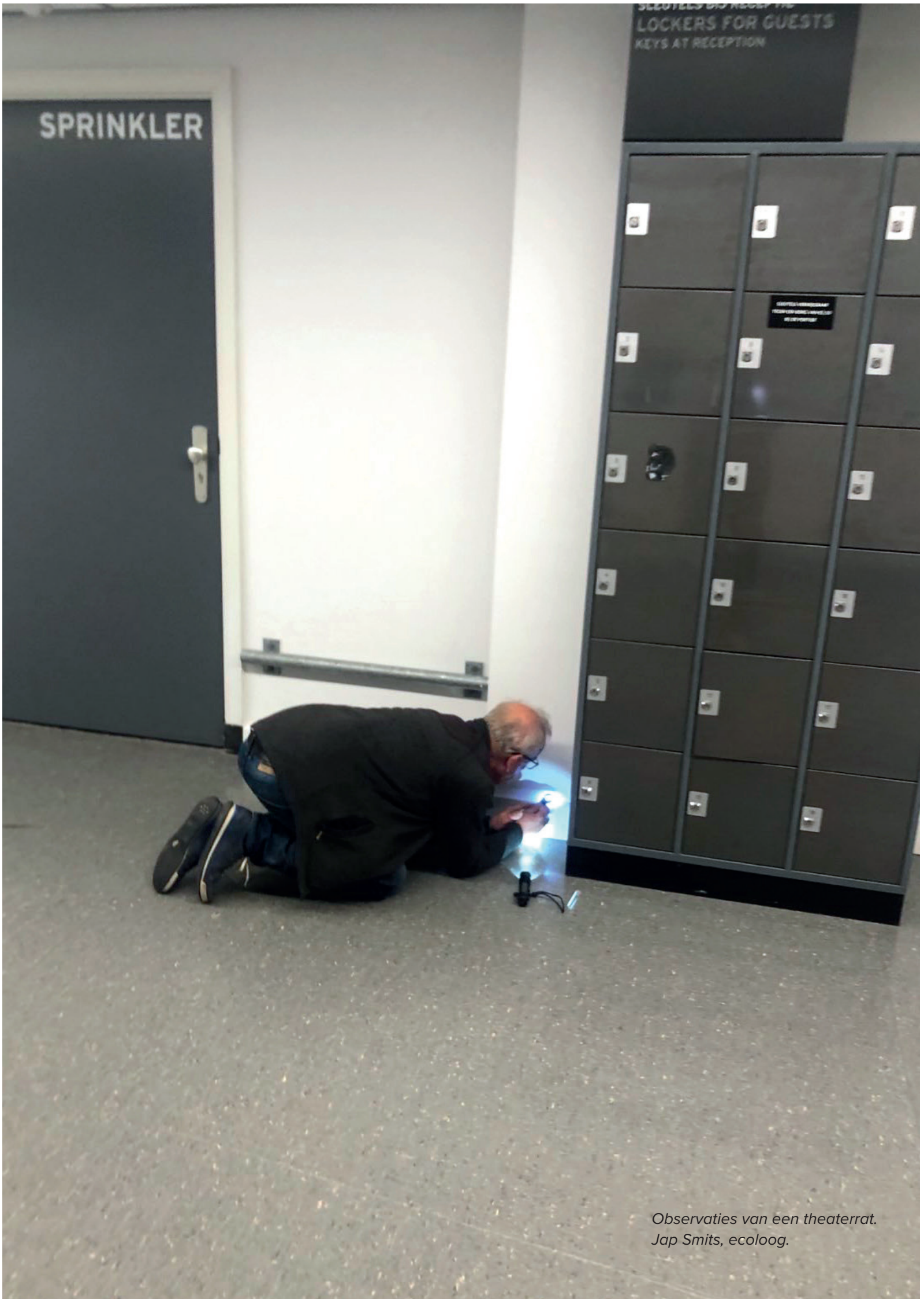
Het zoeken naar nieuwe financiering brengt ook nieuwe mogelijkheden met zich mee. De afgelopen maanden hadden we interessante gesprekken met mensen die willen meedenken over andere vormen van financiering. Het ziet ernaar uit dat onze projecten vanwege de combinatie van

maatschappelijk belang én artistieke kwaliteit aantrekkelijk zijn voor financiers buiten de reguliere podiumkunsten-fondsen om. We zijn momenteel verschillende routes aan het verkennen en breiden daarmee ons netwerk uit.

Threats

Wat mij soms benauwd maakt is de vraag of het gaat lukken om onze kleine maar fijne structuur te behouden. Dat ik met mijn werk nieuwe wegen zal vinden betwijfel ik niet, maar het liefst blijf ik dat doen binnen de context van de stichting, met Saskia, Anne en ons bestuur aan mijn zijde. Als eenpitter voelt het veilig en stabiel om omringd te zijn door mensen die ik compleet vertrouw. Tegelijkertijd merk ik dat we nu een balanceeract uitvoeren. Bij nieuwe opdrachten moeten we bedenken of het door de stichting wordt opgepakt of door mijzelf als freelancer. In het eerste geval blijft er voor mijzelf minder geld over en met de grotere financiële onzekerheid van nu vind ik dat lastig. Het is grotendeels een kwestie van vertrouwen: geloven dat we overeind blijven en snel genoeg nieuwe fondsen vinden. Iets anders: in alle veelzijdigheid van mijn werk heb ik dankzij onze steun van het fonds podiumkunsten altijd het gevoel gehad dat ik bij een grotere familie hoorde, dat het theater mijn basis was en de gemeenschap daaromheen mijn werkveld. Dat was niet per se evident aangezien onze projecten de grenzen van de podiumkunsten regelmatig oprekten.

Maar de meerjarige ondersteuning gaf een duidelijke identiteit. Nu voel ik me in zekere zin losgeknipt van die gemeenschap, met een lichte identiteitscrisis tot gevolg. Niet weten waar je precies thuishoort kan zowel beangstigend als bevrijdend zijn. Op onzekere dagen ervaar ik het eerste, op betere dagen het tweede.

*Observaties van een theatterrat.
Jap Smits, ecooloog.*

JOURNALISTIEK THEATER OVER ONS MEEST BEZONGEN HEMELLIJCHAAM

Marjolijn van Heemstra begint de solovoorstelling *Maankoorts*, die zij maakte in samenwerking met *De Correspondent*, met een deel van een reisverslag. Ze vertelt over de reis die zij een aantal jaar geleden maakte naar de Voltzberg in Suriname. Terwijl ze de berg beklimt, denkt ze aan de twee leden van haar familie die deze klim honderd jaar geleden ook maakten.

In 1973 werd de maan in *The New York Times* doodverklaard. Het stond niet op de cover, maar ergens boven een grote advertentie die luidde: 'Kiss your landlord goodbye! Buy a townhouse, with only 10% down!' Een toevalligheid, maar toch sluit ook de reclame aan bij de voorstelling van Marjolijn van Heemstra. Het kopen van een stuk grond, het toe-eigenen van delen van deze planeet is zo normaal geworden, dat mensen zich op eenzelfde manier tot de kosmos zijn gaan verhouden.

Maankoorts gaat over de kolonisatie van de maan. In 2021 stond in de krant (wederom niet op de voorpagina) een artikel over de eerste verhandeling van een stukje van de maan. Het ging niet om de hele maan, maar om een minuscule stukje grondstof dat voor een symbolische waarde van 10 dollarcent verkocht werd. Maar is de maan op te delen en te verkopen?

Het Parool

Nederland Wereld Kunst & Media Sport Columns & Opinie

Plus Theaterrecensie

Recensie: Maankoorts is een kraakheldere voorstelling over de waarde van de maan

Is de kolonisatie van de maan anno 2024 vergelijkbaar met de kolonisatie van Suriname? Schrijver en theatermaker Marjolijn van Heemstra pluist het uit in *Maankoorts*, waarbij ze een toekomstbeeld schetst over de economische waarde van de maan.

Gina Miroula 2 juli 2024, 03:00

INTERVIEW MARJOLIJN VAN HEEMSTRA

Marjolijn van Heemstra: 'De maan ontginnen voor eigen gewin is een angstwekkend idee'

In haar theatervoorstelling *Maankoorts* vergelijkt Van Heemstra het enthousiasme van Jeff Bezos en Elon Musk om de maan te exploiteren met onze koloniale geschiedenis. 'We mogen niet dezelfde fouten maken.'

Ela Çolak 20 juni 2024, 11:02

Marjolijn van Heemstra: 'Er móet wetgeving komen die de ruimte-industrie reguleert.' Beeld Aisha Zeijpveld

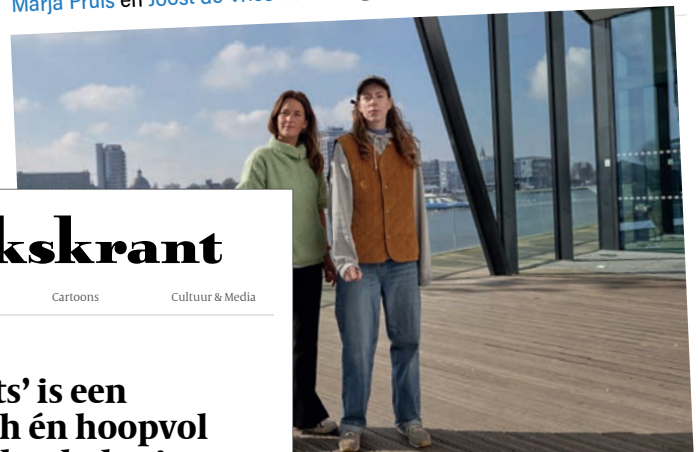
DE GROENE AMSTERDAMMER

Interview Hanna Bervoets & Marjolijn van Heemstra

'Schrijver is geen beschermd beroep, hè'

Toen ze begonnen werden ze niet serieus genomen, nu zijn niet meer weg te denken uit het literaire landschap. Hoe ziet dat landschap eruit nu de suprematie van het 'archaïsch schrijverschap' ten einde is?

Marja Pruis en **Joost de Vries** beeld Roger Cremers

Bervoets – 'Er is veel veranderd in die vijftien jaar sinds mijn debuut'

THEATER ★★★★★

'Maankoorts' is een alarmistisch én hoopvol relaas over het koloniseren van de maan

publiek

Geschreven door Saskia Heerkens

Omvang (publiek)aantallen

In 2024 heeft de stichting voor 3058 mensen gespeeld in 51 activiteiten.

Dat is een gemiddelde van zo'n 60 bezoekers, en oogt daarmee wellicht mager, maar specifiek: *Maankoorts* had gemiddeld 174 bezoekers per voorstelling. De wandelingen met de *Nacht-Wacht* zaten op nagenoeg 100% zaalbezetting.

Het gemiddeld aantal bezoekers per activiteit wordt met name beïnvloed door het *Schemeren* in het Groot Museum van Artis. Een jaar lang heeft ARTIS (in de donkere maanden) wekelijks geschemerd in het Groot Museum. Op 29 avonden zijn er totaal 174 mensen geweest.

Deze kunstenplanperiode hadden we in totaal 213 activiteiten, waar we er 124 bij aanvang hadden begroot. In 2021 hadden we meteen + 20 activiteiten, in 2022 + 16, in 2023 + 33 en dit jaar + 20. We kunnen concluderen dat we een geweldige output hebben gehad in de kunstenplanperiode 2021-2024.

Overige activiteiten

Hoewel Marjolijn veel activiteiten ontwikkelde, liepen die formeel niet altijd via de stichting. Die zijn daarom niet opgenomen in het prestatieoverzicht.

Geografische spreiding

78% van de voorstellingen speelden we in Amsterdam. Dit komt uiteraard voornamelijk door de 29 voorstellingen *Schemeren* in het Groot Museum en de 6 voorstellingen *Nacht-Wacht* wandelingen in Vliengenbos en Amsterdamse Bos.

Van *Maankoorts* speelde van de 16 voorstellingen er 6 in Amsterdam.

Samenstelling en bereik publiek 2024

Voor het *Schemeren bij het Groot Museum* waren we grotendeels afhankelijk van ARTIS in het publieksbereik. Wij deelden uiteraard hun berichten op onze socials en stuurden ook eigen posts uit, maar verder ging dit project mee in de uitingen van het Groot Museum.

Dus op de samenstelling van het publiek aldaar, hebben we weinig zicht.

Maankoorts speelde in veel zalen waar Marjolijn gewend is te spelen, dus we ontvingen daar de vaste fans, maar ook veel (bewuste) jongeren die in dit verhaal ook hun vragen en zorgen gedeeld zagen.

Ook de *Nacht-Wacht* trok als altijd die mix van fans, en het jonge en oudere milieubewuste publiek.

Online kanalen

In 2024 is ons aantal nieuwsbrieflezers gestegen van 2.322 naar 2.565. We merken dat de nieuwsbrief, waarin Marjolijn niet enkel haar projecten aankondigt maar eigenlijk een column schrijft, zeer goed gelezen wordt. Vaak is een activiteit als *De Nacht-Wacht* na het versturen van de nieuwsbrief gelijk uitverkocht. Het websitebezoek aan marjolijnvanheemstra.nl steeg flink. Vorig jaar waren dat nog 17.000 unieke bezoekers, dit jaar 23.000. Ook op de Instagram van Marjolijn (die ze voornamelijk voor werk gebruikt) is het volgersaantal weer gestegen: van 7.885 naar 8.530.

Onze Facebook-pagina gebruiken we voornamelijk nog voor betaalde advertenties.

organisatie

Geschreven door Saskia Heerkens

Kernteam

Naast Marjolijn van Heemstra (artistiek leider) en Saskia Heerkens (zakelijk leider) werkt de stichting in het kernteam met Anne Kuit: artistiek en algemeen assistent, Miranda Prein: boekhouding, Dieke van der Spek: marketing, Najat Kaddour: artistieke evenknie *Nacht-Wacht* en Rox Jurriaans: productie van de *Nacht-Wacht*. Daarnaast werkt de stichting met vaste gasten, vrijwilligers en medewerkers per project. Zoals Jeroen Duijvendak als technicus en Sarah Mulder als productie leider; beiden werkzaam bij *Maankooarts* en *Observaties van een Theaterrat*.

Werkgeverschap, opdrachtgeverschap

De stichting werkte in 2024 grotendeels met zelfstandigen waar honorarium-overeenkomsten mee afgesloten werden. Het kernteam bestaat enkel uit zzp'ers, omdat zij naast het werk voor stichting Marjolijn van Heemstra ook nog in opdracht van anderen werken.

Accountant

Wij hebben voor het kunstenplan 2021-2024 geen accountantscontrole meer nodig voor verantwoording aan het fonds.

Risicobeheersing organisatie

WNT

De honoraria van Marjolijn van Heemstra (artistiek leider, schrijver, maker) en Saskia Heerkens (zakelijk leider) zijn volgens cao en komen geenszins in de buurt van de WNT-norm.

Marjolijn factureert €10.000,- voor haar werk als artistiek leider. De rest van Marjolijns fee staan op activiteitenlasten. De zakelijk leider heeft in 2024 een honorarium van € 27.824,- ontvangen. Het bestuur werkt onbezoldigd, alleen reiskosten worden vergoed.

Fte's

We hebben ook in 2024 vooral met zzp'ers gewerkt.

Artistiek personeel werkt in opdracht waarbij aantal gewerkte uren niet een op een aan de orde is. Toch hebben we zo veel mogelijk geprobeerd de honoraria om te rekenen om tot een inschatting van fte's te komen. Resultaat: 1,59 Fte in 2024.

Vrijkaarten(beleid)

We hebben dit jaar 3058 bezoekers gehad bij onze activiteiten. Op dit bezoekersaantal zijn 207 vrijkaarten uitgegeven, dat is met 8,82 % een aanvaardbaar aantal.

Samenstelling bestuur

Het bestuur van Stichting Marjolijn van Heemstra bestond in 2024 uit:

Samira Ben Messaoud - Penningmeester, Jaïr Strandens - secretaris en Lex Bohlmeijer - lid.

De rol van voorzitter ligt nog bij Nicole van Vessum, hoewel zij formeel moet aftreden na de 2 afgeronde zittingstermijnen. Door omstandigheden in haar privésfeer hebben wij tot op heden nog geen vorm kunnen geven aan haar opvolging. Daar is op korte termijn weer ruimte voor, dus de vervanging van de voorzitter staat op de prioriteitenlijst.

Daarnaast bereiden we ons voor op de vervanging van Lex Bohlmeijer en Jaïr Strandens die eind 2025 aan het eind van hun zittingstermijn zitten. Daarvoor is al 1 vervanger gevonden die sinds januari al deel uitmaakt van het bestuur: Paulette Smit, actrice en auteur.

Rooster van aftreden				
functie	naam bestuurslid	aangetreden		aftreden
voorzitter	Nicole van Vessum	18-02-2016		18-03-2024
lid (nieuw)	Paulette Smit	01-01-2025		01-01-2029
secretaris	Jair Stranders	01-11-2017	verlengd	01-11-2025
lid	Lex Bohlmeijer	05-12-2017	verlengd	05-12-2025
penningmeester	Samira Ben Messaoud	01-11-2018	verlengd	01-11-2026

Nevenactiviteiten bestuur

- Samira Ben Messaoud (zakelijk directeur Nest): bestuurslid Grauzone, Operator
- Lex Bohlmeijer (journalist, presentator, dramaturg): voorzitter van het bestuur van de Stichting Saskia Lankhoorn, lid van het bestuur van de Stichting I Piccoli Holandesi van Marc Pantus, lid bestuur PBCF.
- Jair Stranders (artistiek leider Theater Na de Dam, filosoof, theatermaker): voorzitter comité Herdenking Februaristaking 1941, lid van het bestuur van de Amsterdamse Kunstraad, en bestuurslid van andere culturele en maatschappelijke instellingen.
- Nicole van Vessum (artistiek directeur De Parade): jurylid VSCD mimeprijs, voorzitter bestuur Wunderbaum, Raad van toezicht Theater Utrecht, Lid adviesraad Nederlandse reisopera, bestuurslid Bureau Vergezicht

CODES

CODE DIVERSITEIT EN INCLUSIE

Personeel

Ons team is klein, maar veelzijdig en toegewijd, en binnen onze kleine bezetting is er een diversiteit in gender, culturele achtergrond, seksuele oriëntatie, leeftijd en opleidingsniveau. We werken met een flexibele kern, waardoor we met beperkte middelen toch impactvolle projecten kunnen realiseren. We bieden een open en informele werkomgeving waarin iedereen zich vrij voelt om ideeën te delen en verantwoordelijkheid te nemen. Dat we ondanks de onzekerheden van afgelopen jaar als team overeind zijn gebleven, is iets waar we trots op mogen zijn.

Publiek

We hebben een trouw en betrokken publiek dat ons werk volgt en steeds weer de weg weet te vinden naar onze projecten. Of het nu gaat om voorstellingen, nachtwandelingen of lezingen, we weten verschillende publieksgroepen aan te spreken.

Onze programma's trekken niet alleen cultuurliefhebbers, maar ook mensen met een interesse in ecologie, wetenschap en maatschappelijke vraagstukken. Dat we zoveel bezoekers bereiken, ondanks de kleinschaligheid van sommige projecten, laat zien dat er behoefte is aan ons soort verhalen. Uiteraard blijft het een uitdaging om nieuwe doelgroepen te bereiken en niet steeds dezelfde kringen aan te spreken. Daarom gingen we bij *De Nacht-Wacht* door met het aanbieden van vrijkaarten aan mensen met een smalle beurs, om ervoor te zorgen dat iedereen kon deelnemen.

Programma

Ons werk beweegt zich op het snijvlak van kunst, wetenschap en ecologie. We zoeken steeds naar nieuwe vormen om urgente thema's te verkennen. Inclusie zit niet alleen in de inhoud, maar ook in de manier waarop we ons publiek betrekken—soms als luisteraar, soms als deelnemer. We werken graag met verschillende disciplines en achtergronden, al

zou er nog meer ruimte kunnen zijn voor makers en stemmen die buiten onze gebruikelijke netwerken vallen. Toch mogen we trots zijn op de eigenzinnige en brede blik die we in onze projecten laten zien.

Partners

We hebben een breed netwerk van samenwerkingen opgebouwd met culturele en wetenschappelijke instellingen, van ARTIS tot het Teylers Museum. Onze samenwerkingen verschillen per project, afhankelijk van het thema en het publiek dat we willen bereiken. Bij *Observaties van een theatterrat* werkten we nauw samen met studenten van de MBO-opleiding Wildlife Management, wat een waardevolle, praktijkgerichte dimensie toevoegde aan het onderzoek. We zoeken actief naar partners die inhoudelijk iets toevoegen en de impact van onze projecten vergroten. Hoewel er altijd ruimte is om ons netwerk verder te verbreden, zijn we trots op de samenwerkingen die we hebben en de manier waarop zij ons werk versterken.

Marjolijn bij NPO Radio 1

CODE FAIR PRACTICE**ongewijzigd ten opzichte van jaarverslag 2023**

De Fair Practice Code gaat over een eerlijke, gezonde en toekomstbestendige culturele sector. Het bestuur en de organisatie onderschrijven de Fair Practice Code. Een goede arbeidspositie van werkenden in cultuur is in ons aller belang. Wij vinden het vanzelfsprekend een goede opdrachtgever en collega te zijn en werken daarom sinds onze oprichting in 2016 met de waarden die de Code Fair Practice beschrijft.

Solidariteit

Stichting Marjolijn van Heemstra begroot volgens de richtlijnen van de cao Toneel en Dans. Soms werken we met stagiaires of vrijwilligers. Ook bij hen hanteren we de cao en zorgen we voor duidelijke afspraken over taken en verantwoordelijkheden. Wij hechten aan een goede bedrijfscultuur wat – wat ons betreft- ook zichtbaar moet zijn in het correct betalen van de mensen waarmee je werkt, en heldere afspraken maakt over taken en verantwoordelijkheden.

Transparantie

Stichting Marjolijn van Heemstra volgt de cao Toneel en Dans zowel voor de medewerkers die in loondienst zijn als voor de honorering van zzp'ers. De cao is voor iedereen in te zien en is daarmee een transparant middel in het vastleggen van financiële afspraken. Ons jaarverslag is terug te vinden op de website.

Duurzaamheid

Hoewel we een kleine organisatie zijn met vooral zzp'ers, dragen we zorg voor het welzijn van de opdrachtnemers door werkdruk en werklast in onze overleggen aan de orde te laten komen. Ten aanzien van goede werkomstandigheden voor de medewerkers gebruiken wij eveneens de cao. Planningen liggen ten grondslag aan onze activiteiten. Rust- en arbeidstijden worden naar cao-voorschrift gehanteerd.

Vertrouwen

Een positieve bedrijfscultuur die vertrouwen en een gevoel van veiligheid geeft, is voor ons van essentieel belang. Stichting Marjolijn van Heemstra

is een platte organisatie, en we werken in een open sfeer waarin alles aan de orde mag zijn, en waar eigen initiatief gewaardeerd wordt.

Ten aanzien van veiligheid van de opdrachtnemers/ werknemers geldt dat ten eerste Marjolijn (artistiek leider) of Saskia (zakelijk leider) aanspreekpunt is bij issues. Mocht de werknemer/opdrachtnemer zich daar niet prettig bij voelen, is de voorzitter van het bestuur degene waar medewerkers naar toe kunnen. Uiteraard kan een medewerker zich ook melden bij Mores.

Onze Fair-Practice-doelen voor 2021-2024 waren/ update 2024:

- Continuering honorering volgens cao Toneel en Dans: dat volgen we uiteraard nog.
- Continuering realiseren goede werkomstandigheden naar cao Toneel en dans: volgen we nog.
- Evalueren van producties: ook in 2024 gedaan.
- (jaarlijkse) Evaluatie artistiek en zakelijk leiding: In 2024 is het er niet van gekomen, onder andere doordat het een bijzonder jaar was met de aanvraag en de afwijzing.
- Jaarverslagen op de website plaatsen ten behoeve van transparantie: afgehandeld.
- Op de website opnemen dat wij de diverse Culturele Codes onderkennen: afgehandeld.
- Gezamenlijke werklunch kernteam 2 keer per jaar: deden we ook in 2024.

CODE CULTURAL GOVERNANCE**ongewijzigd ten opzichte van jaarverslag 2023****Principe 1**

De organisatie realiseert haar maatschappelijke doelstelling door culturele waarde te creëren, over te dragen en/of te bewaren.

Dit principe werd toegepast in 2024.

Principe 2

De organisatie past de principes van de Governance Code Cultuur toe en licht toe hoe zij dat heeft gedaan ('pas toe én leg uit'). De organisatie volgt de aanbevelingen op en wijkt daar alleen gemotiveerd van af ('pas toe óf leg uit').

BESTUURSVERSLAG

Stichting Marjolijn van Heemstra onderschrijft de Governance Code Cultuur en hanteert een directie-bestuursmodel. De dagelijkse uitvoering is gedelegeerd aan de artistiek en de zakelijk leider. Het bestuur bespreekt de code(s) in bestuursvergaderingen.

Principe 3

Bestuurders en toezichthouders zijn onafhankelijk en handelen integer. Zij zijn alert op belangenverstremgeling, vermijden ongewenste belangenverstremgeling en gaan op een transparante en zorgvuldige wijze om met tegenstrijdige belangen

Het bestuur ziet erop toe dat er geen sprake is van belangenverstremgeling of tegenstrijdig belang. Nevenactiviteiten worden in de bestuursvergaderingen gemeld. Als geconstateerd wordt dat er sprake is van ongewenste belangenverstremgeling, zorgt de betrokken bestuurder ervoor dat deze belangenverstremgeling zich niet voordoet of zo snel mogelijk wordt opgeheven. De voorzitter van het bestuur neemt maatregelen wanneer de betrokken bestuurder of toezichthouder hierin nalatig is. De nevenactiviteiten worden vermeld in het jaarverslag.

Met ingang van de Wet Bestuur en Toezicht Rechtspersonen is het voorkomen van belangenverstremgeling ook beter in de wet verankerd. De statuten van de stichting zijn nog niet aangepast, maar in vergaderingen wordt goed opgelet of er sprake is van tegenstrijdige belangen.

Het bezoldigingsbeleid: de bestuurders doen hun taak onbezoldigd. Reiskosten worden vergoed.

Principe 4 en 5

Bestuurders en toezichthouders zijn zich bewust van hun eigen rol en de onderlinge verdeling van taken, verantwoordelijkheden en bevoegdheden en handelen daarnaar. Het bestuur is verantwoordelijk voor de algemene en dagelijkse leiding, het functioneren en de resultaten van de organisatie.

Het bestuur vergadert drie keer per jaar, op basis van een vooraf opgestelde agenda. De taken en verantwoordelijkheden van het bestuur zijn bekend en vastgelegd in het bestuursreglement.

Risicobeheersing en controle organiseren we door jaarlijks de begroting van het volgend jaar op tijd te agenderen en controleren (oktober), daarnaast staat een update van de financiën elke vergadering op de agenda en wordt de begroting en het actuele resultaat voorbesproken met de penningmeester.

Er is sprake van sluitende interne en externe procedures: intern wordt elke bestuursvergadering de financiële stand van zaken besproken. Voor eventuele issues worden aparte afspraken gemaakt voor een plan van aanpak. De voorzitter ziet erop toe dat deze afspraken opgevolgd worden.

In de statuten is vastgelegd dat het bestuur voor maximaal twee termijnen van vier jaar zitting heeft in het bestuur. Er is een rooster van aftreden opgesteld (zie alinea organisatie)

Principe 6

Het bestuur gaat zorgvuldig en verantwoord om met de mensen en de middelen van de organisatie.

Dit principe wordt nageleefd door het volgen van de cao Toneel en Dans, de Fair Practice Code en Code Diversiteit en Inclusie. Dit geldt voor alle medewerkers.

Wat was de doelstelling voor het verslagjaar/ wat is de stand van zaken voor het komend jaar (ook naar aanleiding van checklist Governance)
We willen benadrukken dat de stichting deze code uiteraard volgt en op de meeste punten voldoet aan de Governance checklist, maar wij zijn van mening dat het ons geoorloofd is op basis van het volume van onze organisatie, onze doelen te formuleren.

Onze doelen zijn voor 2025 ongewijzigd.

DE MEESTE INDIVIDUEN DIE HIER LEVEN
ZIJN GEHARD DOOR HONDERDEN
MILJOENEN JAREN EVOLUTIE. TER
VERGELIJKING: DE MENS IN DEZE VORM
BESTAAT PAS 300.000 JAAR. TOEN
WIJ OP AARDE VERSCHENEN HADDEN
DEZE BEWONERS HIER AL ZEVENTIEN
TIJDVAKKEN MEEGEMAAKT, VIER
UITSTERVINGSGOLVEN EN 143 IJSTIJDEN.
DAT IS NOGAL EEN VERSCHIL. ZIJ ZIJN DE
DRAGERS VAN EEN TIJD ZO DIEP DAT WIJ
ER NIETS VAN WETEN. EEN TIJD DIE ZO
VER WEG STAAT VAN VANDAAG DAT HUN
WORTELS NET ZO GOED OP EEN ANDERE
PLANEET HADDEN KUNNEN LIGGEN.

Uit: Theaterrat

financiën

Bijdrage Fonds Podiumkunsten

In 2024 ontving stichting Marjolijn van Heemstra een structurele subsidie van Fonds Podiumkunsten van €132.100,- aangevuld met € 24.750,- aan indexaties (2021-2024), een extra aanvulling van €10.000,- en frictiegelden à € 37.913,-
Totaal € 204.763 in 2024.

Exploitatieresultaat

Stichting Marjolijn van Heemstra sluit het boekjaar af met een positief exploitatieresultaat van € 22.514,-

Eigen vermogen

Het eigen vermogen van de stichting op 31 december 2024 is € 190.408,- waarvan € 19.300,- vooralsnog gereserveerd is voor het bestemmingsfonds FPK.

Baten/ financieringsmix

De eigen inkomsten van stichting Marjolijn van Heemstra bedragen dit jaar € 35.044,-, namelijk: € 32.706 publieksinkomsten, € 2.288- overige inkomsten (auteursrechten) en € 50,- van een particulier die ons wilde steunen.

Lasten

Resumerend: in 2024 maakten en speelden we *Maankoorts*, deden we Nacht-wandelingen en Schemerden we een jaar lang in het Grote Museum van ARTIS. Daarnaast startten we *Observaties van een theaterrat* op; onderzoek en presentatie daarvan in november, en ook startte Marjolijn met het schrijven van het script *Observaties van een theaterrat* voor het theatercollege in januari 2025.

Beheerlasten: personeel en materieel

€ 45.281,- waarvan € 33.969,- personeel (zakelijk leiding en administratie) en € 11.312,- materieel. Dit jaar zijn we lid geworden van NAPK vandaar meerkosten op de kostenplaats abonnementen

en de € 2.176,- algemene bedrijfskosten zijn o.a. kerstkado's medewerkers, sponsoring stichting Snake Patrol (op verzoek van ecooloog Jap Smits), vormgeving jaarverslag 2023 e.a.

Activiteitenlasten

De activiteitenlasten waren € 172.011,- personeel en materieel.

Met € 45.281,- beheerslasten (personeel en materieel) een optelsom van totale lasten van € 217.292,-. In lijn met de begroting 2021-2024 die uitging van € 222.750,- per jaar aan totale lasten.

Personeel voorbereiding

€ 78.545,- Het overgrote deel van deze lasten komen ten laste van *Maankoorts*; we maakten een reguliere theatervoorstelling en dus met een volledig artistiek- en productieteam. Hier ook opgenomen de fee voor Marjolijn van Heemstra in functie van artistiek leider, de fee voor onze artistiek assistent Anne Kuit en een deel van de schrijffee voor het theatercollege *Observaties van een theaterrat*.

Personeel uitvoering

€ 38.960,- voor spelen *Maankoorts* door Marjolijn, personeel techniek en personeel marketing.

Materieel

Totaal € 54.506,- voorbereiding, uitvoering, marketing en afschrijvingen. Met name hier de reguliere productiekosten voor het maken van een voorstelling (*Maankoorts*). Ten aanzien van de post impressariaatkosten: De Correspondent heeft in onze opdracht *Maankoorts* geboekt bij de theaters.

Eigen inkomsten quote

Niet van toepassing in categorie 1.

Liquiditeit

Liquide middelen per 31 december 2024:
€ 168.555,-

Solvabiliteit

De solvabiliteit verkeert in goede gezondheid.

Financieel vooruitzicht

De stichting eindigt 2024 en deze kunstenplanperiode met een eigen vermogen van € 190.408,-

Inmiddels- met het realiseren van *Observaties van een Theaterrat* in januari- is er nog € 158.000,- beschikbaar.

Met het wegvallen van de structurele subsidie van Fonds Podiumkunsten vanaf 2025 is dit geld zeer noodzakelijk voor de stichting om onze kleine organisatie overeind te houden om op die manier nieuwe wegen te zoeken voor (structurele) financiering, en aanvragen te doen om beoogde projecten door te laten gaan.

We zijn bezig *schemeren* nationaal en internationaal verder op de kaart te zetten, we zijn met het Teylers museum de *Ambassade van de Maan* aan het oprichten, we willen door met onze *nachtwandelingen*, we gaan najaar 2026 de

tweede editie van ons succesvolle *Amsterdam Darkfestival* organiseren, en de theatertournee van *Observaties van een theaterrat* staat op de planning voor najaar 2026.

Wij willen met het eigen vermogen onze organisatie tenminste nog twee jaar laten bestaan; om door te kunnen werken aan onze projecten en tegelijkertijd tijd te besteden aan het vinden van andere financiële ondersteuning voor de langere termijn.

Projectkosten worden - voornamelijk- bekostigd vanuit additionele subsidies.

In 2025 zijn de vaste lasten personeel € 58.500,-. Zakelijk en artistiek leider krijgen - gemiddeld 1 dag per week - betaald om nieuwe wegen te onderzoeken en realiseren, projecten op te zetten en (structurele) financiering te zoeken.

Die personeelskosten bedragen totaal € 45.000,-. Daarnaast hebben we kosten boekhouder (€ 5.000,-), marketing overall (€ 2.500,-) en € 6.000,- aan kosten onze artistiek- en algemeen assistent.

Marjolin bij NPO Podium Klassiek

BESTUURSVERSLAG

Dit betekent voor 2025 en 2026 opgeteld (zonder inflatiecorrectie) aan vaste lasten € 117.000,- Dan resteert er - afhankelijk van het besluit van het FPK m.b.t. behoud van reserves - € 41.000 totaal aan productiegeld. Dit kan de stichting heel goed gebruiken om kleinere projecten te blijven presenteren of als startkapitaal van grotere projecten in te zetten.

In het huidige culturele klimaat is het lastig om ad hoc projecten naar behoren gefinancierd te krijgen, dat gaat er de komende tijd niet eenvoudiger op worden, dus het is voor ons heel belangrijk om over een startbedrag te kunnen beschikken om zonder structurele basis door te kunnen gaan.

Wij hopen daarom van harte dat het Fonds besluit om het volledige vermogen toe te kennen aan de stichting.

Marjolijn bij Vroege vogels

Amsterdam, akkoord op vergadering 28 maart 2024, getekend op 22 april 2024

Namens het bestuur van Stichting Marjolijn van Heemstra, en Marjolijn van Heemstra en Saskia Heerkens,

Nicole van Vessum
Voorzitter

Jair Stranders
Secretaris

Samira Ben Messaoud
Penningmeester

Lex Bohlmeijer
Algemeen lid

NU DE MENS SYSTEMATISCH MEDEDIEREN
UITROEIT, NU DE ZESDE UITSTERVINGSGOLF
EEN FEIT IS EN HET VERLIES VAN SOORTEN
HET HELE ECOSYSTEEM BEDREIGD, NU
HET VOORTBESTAAN VAN MILJARDEN
DIEREN AAN EEN ZIJDEN DRAADJE HANGT,
IS HET TIJD OM HET PODIUM AF
TE STAAN, HET LICHT VAN DE MENSEN
WEG TE DRAAIEN, OP JE KNEIËN TE
ZAKKEN, HET HOOFD TE BUIGEN, HET
THEATER TE GEBRUIKEN WAARVOOR
HET EIGENLIJK BEDOELD IS: HET OPENEN
VAN DE WERELD. UITGANGEN VINDEN,
INGANGEN, NAAR ANDER SOORT LEVENS.

ESSAY

Verlos ons van de drang naar meer en beter met nieuwe rituelen

Beeld: Rhonald Blomwezijn

Om de klimaatverandering een halt toe te roepen, zullen we afscheid moeten nemen van onze fixatie op economische groei. Streven naar meer en beter kunnen we afleren door te vertragen en dagelijks even stil te zitten, tijdens de schemering bijvoorbeeld, bepleit theatermaker Marjolijn van Heemstra.

Marjolijn van Heemstra 19 november 2021, 17:12

Kijken hoe de schemering invalt kan in deze tijd een daad van verzet zijn. Tegen het absurde idee dat elke seconde nuttig moet worden besteed, tegen denken in zwart-wit en tegen de groeiverslaving die onze levens beheerst. Een klein uur niets produceren of consumeren, geen hartjes of reacties delen. Simpelweg zitten en zien hoe de duisternis opkomt, hoe grenzen vervagen, de dag verwatert.

Schemeren wordt het ook wel genoemd. Een term die stamt uit een tijd dat mensen het licht liefst zo lang mogelijk uitlieten en aan het begin van de avond - soms bij de gloed van een schemerlamp - het donker afwachtten. Het was een manier om energie te besparen maar ook, vooral, een gezamenlijke afsluiting van de dag. Een piepklein overgangsritueel waarin werk werd losgelaten en rust begon.

Nachtwandeling

Dat de schemer behalve een toestand ook een activiteit kan zijn, weet ik pas sinds een 80-jarige mij er deze zomer over vertelde. De vrouw liep mee met een van de [nachtwandelingen](#) die ik regelmatig organiseer. Aanvankelijk maakte ik me zorgen over haar deelname - ze zag er wat kwetsbaar uit en de wandelingen vinden plaats in een donker bos vol losliggende takken - maar deze tachtiger bewoog zich soepel als een tuinslang over de paden. 'Ik ben wel wat duisternis gewend', liet ze na afloop weten, 'ik heb een leven lang geschemerd'.

Als antwoord op mijn verbaasde blik legde ze me uit hoe dat ging. Op de boerderij waar ze opgroeide, ging ze bij het vallen van de avond met haar ouders en drie zussen voor het raam zitten om te kijken hoe de nacht het overnam. Het was heel gezellig, benadrukte ze. 'Ik keek er elke dag naar uit.'

Ik zag het voor me, zes mensen van groot naar klein, verenigd in een kalm ritueel, terwijl hun planeet van haar reusachtige zon wegdraaide. Het leek me te romantisch om waar te zijn.

Thuis zocht ik het op. Officiële onderzoeken naar dit schemeren heb ik (nog) niet kunnen vinden maar na wat on- en offline rondvragen blijkt dat het in de vorige eeuw inderdaad een bekende bezigheid was, die geleidelijk door de komst van elektrisch licht verloren ging. Wie gaat er nu nog zitten wachten tot de kleur uit de dag trekt? Verspilde uren. En daarbij: waarom zou je achteroverleunen in een tijd van massa-uitsterving, zeespiegelstijging en een voortetterende pandemie? We hebben geen tijd te verliezen!

Maar na twee dagen schemeren was ik al om. Ik pleit voor een comeback van het zitten en wachten. Om te beginnen omdat het niets oplevert. Althans, geen geld, geen volgers of spiermassa. Dat alles wat we doen iets moet opleveren, is precies de mentaliteit waar we van af moeten.

Mythe van de groei

Het is nogal bizar hoezeer wij ons als samenleving vastklampen aan de mythe van eeuwige economische groei. Zelfs tijdens de klimaatop in Glasgow - waar wereldleiders eindelijk eens de ernst van de zaak benadrukten en toch tekort schoten in hun besluiten - werd voortdurend gesproken over de groeimogelijkheden van een duurzame economie. Ook het leefbaar houden van onze wereld moet kennelijk iets opleveren.

Wat er precies moet groeien (ons welzijn? onze gezondheid? de bankrekeningen van CEO's?) blijft vaak onduidelijk. Toch klampen we ons verbeten vast aan het idee dat meer altijd beter is dan minder, omdat het groei betekent en groei is goed. Dat groei soms vertraging, of zelfs sterfte, vereist is geen onderdeel van onze mythe. Dat onze obsessie met 'meer' voor afbraak, plundering en verlies zorgt evenmin. Er werd veel besproken op die top in Glasgow, maar niet de fundamentele mentaliteitsverandering die nodig is om ons veilig de toekomst in te loodsen. Er komt een punt waarop we zullen moeten minderen. Repareren wat kapot is. Het herfstbos in de buurt verkiezen boven het strand van Bali.

Natuurlijk geldt dit niet voor iedereen, ook in ons land leven mensen met weinig, maar het overgrote deel van de Nederlanders heeft een voetafdruk die vijf keer zo groot is als die van de gemiddelde Ethiopiër. Als de klimaatop iets aan het licht bracht dan is het wel dat ons deel van de wereld een onevenredig groot aandeel heeft in de vernietiging van het wereldwijde ecosysteem.

Nu kunnen we gaan hopen dat toekomstige technologie onze levensstandaard mogelijk blijft maken, maar als we niet leren ontgroeien zullen we alsnog steeds opnieuw tegen een grens aanlopen. Uiteindelijk zijn de bronnen van de aarde eindig, daar kan geen technologie verandering in brengen. Verstandiger is het om langzaam onze mentaliteit eens te veranderen.

Nu kunnen we gaan hopen dat toekomstige technologie onze levensstandaard mogelijk blijft maken, maar als we niet leren ontgroeien zullen we alsnog steeds opnieuw tegen een grens aanlopen. Uiteindelijk zijn de bronnen van de aarde eindig, daar kan geen technologie verandering in brengen. Verstandiger is het om langzaam onze mentaliteit eens te veranderen.

Schemeren kan daarbij helpen. Het is geen wondermiddel, maar dat zijn de meeste technologieën bij nader inzien ook nooit. Wat het wel is: een gratis en zeer toegankelijke oefening in niet-doen en niet-zijn. Een manier om jezelf los te weken van een gejaagd beeldscherm bestaan en het waanbeeld dat onze werkelijkheid iets te maken heeft met een rechte lijn omhoog. Het enige wat je nodig hebt is tijd en een paar ogen.

Verbeelding

Schemeren is opzienbarend. Het is een paradoxale ervaring; het gaat zo langzaam dat er niks lijkt te gebeuren, terwijl intussen alles verandert. Wat in daglicht vastomlijnd is, verwatert in de schemering. Lijnen worden zachter, waardoor de dingen, mensen, bomen, in elkaar lijken over te lopen. Hoe langer je wacht met het licht aanknippen, hoe meer verweven alles wordt. Geen wereld van afzonderlijke zaken maar een vlekkerige schets waar de verbeelding gemakkelijk mee aan de haal gaat.

Tussen de schemeraars die ik de afgelopen maanden sprak bevond zich een vrouw die uitsluitend in de schemering haar interieurtijdschriften leest. Omdat ze de beelden dan net niet scherp kan zien, maakte haar fantasie het af en worden de interieurs bevolkt met vreemde vormen en aanwezigheden.

In een vage schets bedenk je zelf de grenzen, is er dialoog tussen binnen- en buitenwereld. Ook de lijn tussen een lichaam en de omgeving lost op. Niet voor niets is de schemering de tijd waarin een mens volgens legenden kan samensmelten met een vleermuis, een wolf, een mistbank.

Ik werd geen weerwolf op de bank voor ons zitkamerraam, maar ik had een ervaring die ik ook vaak heb tijdens nachtwandelingen. Hoe donkerder het wordt, hoe groter de wereld lijkt te worden. Iets van deze ervaring las ik terug bij de Duitse dichter Rilke. Het vuur beperkt de wereld tot de cirkel die het verlicht, schrijft hij. Maar het duister behelst alles: / vormen, schaduwen, wezens en mij/mensen en landen - zoals ze zijn.

In het licht besta je op de plek waar je bent, in het donker ben je niet meer beperkt tot je locatie, je drijft door een grenzeloze wereld zonder zichtbaar begin en einde.

Nachtschuw

Maar wat mij het meeste trof aan het wachten op het donker is het feit dat ik deze grote overgang normaal gesproken mis. Elke dag opnieuw gebeurt het en bijna nooit ben ik me bewust van de verandering om me heen. Hoe vaak denk ik niet: hé, nu is het plotseling donker! Zijn het de beeldschermen die mijn aandacht zo versnipperen dat ik de grootste gebeurtenis van de dag nooit meemaak? Misschien. Maar het heeft vast en zeker ook te maken met de bakken elektrisch licht die in ons land zowel binnen als buiten aanspringen zodra de zon ondergaat. De Nederlander behoort zo langzamerhand tot de meest nachtschuwe groep ter wereld, we staan in de top 5 van meest lichtvervuilde landen.

Ook de nacht heeft te lijden onder de waan van altijd groeien, altijd winst. In een 24-uurseconomie moet elke uithoek verlicht zijn, ook al is het overgrote deel van dat licht verspilling. En ook al is allang bewezen dat meer licht niet direct samenhangt met meer veiligheid en zelfs slecht blijkt voor onze gezondheid en die van talloze nachtdieren.

Volgens de Japanse schrijver [Junichiro Tanizaki](#) (1886-1965) is het de aard van ons beest. In zijn prachtige essay 'Lof der schaduwen' schrijft hij dat de 'progressieve westerling' altijd bezig is zijn lot te verbeteren. 'Van kaars naar olielamp, van olie- naar gaslamp, van gas- naar elektrische lamp - nooit stopt zijn zoektocht naar een feller licht, hij laat niets ongemoeid om zelfs de kleinste schaduw uit te wissen.'

De westerling wil volgens Tanizaki alles zien en precies daardoor gaat er aan hem een wereld voorbij. Het maakt hem tot een vlak figuur zonder oog voor de subtiele schoonheid die een schaduwwereld met zich meebrengt.

Als Tanizaki had gezien in wat voor lichtbad wij hier inmiddels elke nacht rondspartelen, had hij ons waarschijnlijk nog verder door zijn gehaktmolen gehaald.

Lantaarnpaal

Voor de gelegenheid had ik tijdens mijn geschemer de lantaarnpaal voor onze deur uitgedraaid. (Als je een imbussleutel hebt is dat zo gepiept, maar wel handig om even met de burens te overleggen.) Dan nog is schemering in een lichtvervuilde stad natuurlijk anders dan op een plek waar duisternis nog kan doordringen, maar het hielp een beetje.

Met die ene lantaarnpaal uitgedraaid en de lampen binnen uit viel er wat te schemeren. En ik vond het nogal magisch om een uurtje rond te hangen in het limbo tussen donker en licht. Ik besefte hoe gewend ik ben om uitsluitend de uitkomst van dingen te zien. Processen zijn in onze samenleving grotendeels onzichtbaar. Bijna niemand ziet de tarwe groeien waarmee dagelijks brood wordt gemaakt, mest een eigen kip vet of kent de stroom die het water aflegde van de bron naar de leidingen van de kraan.

Het zien van louter eindproducten geeft een vertekend, simplistisch beeld van de wereld. Het vervreemdt ons van de wereld, omdat we niet meer zien hoe planten, dieren, water en lucht verbonden zijn in processen waar ook wijzelf deel van uitmaken.

De schemering herinnert ons eraan dat we leven in trage maar voortdurende transformatie. Dat dag en nacht geen tegenpolen zijn maar verstrengeld in elkaar verglijden. Dat een wereld met alleen maar licht een leugen is en dat de grootste verandering zich vaak aan ons zicht onttrekt.

En dat alles voor nop. Een stoel en wat uitzicht, meer heb je niet nodig. Wat zou er gebeuren als Nederland massaal aan het schemeren sloeg? Elke dag de overgang van werk naar rust zou markeren, elke dag een uur niets produceren of consumeren, elke dag het besef dat tegenstellingen met elkaar verweven zijn en even, heel even de mogelijkheid voelen een wolf, een vleermuis, de mist te zijn.

Marjolijn van Heemstra is theatermaker en schrijver

Stichting Marjolijn van Heemstra
Tolhuisweg 2
1031CL Amsterdam

JAARREKENING 2024

FINANCIEEL VERSLAG	<u>pagina</u>
1. Algemeen	2 - 5
2. Balans per 31 december 2024	6
3. Functionele exploitatierekening 2024	7 - 8
4. Toelichting op de balans per 31 december 2024	9 - 10
5. Toelichting op de exploitatierekening 2024	11 - 15
OVERIGE GEGEVENS	
6. Prestatieverantwoording 2024	16
7. Speellijst 2024	17

1. Algemeen

Financiering

Stichting Marjolijn van Heemstra ontvangt voor de periode 2021-2024 een meerjarig subsidie van het Fonds Podiumkunsten voor een bedrag van totaal maximaal € 500.000,-.

Voor het jaar 2024 is toegezegd - Brief 165178717/HON/27-07-2020	€	132.100	
Bij: Aanvulling indexatie 2021-2024 - Brief VH/HP/165178717/HON/12-06-2023	€	24.750	
Bij: Aanvulling 2024 - Brief VH/HP/165178717/HON/08-02-2024	€	10.000	
Bij: Friciegelden - Brief VH/HP/165178717/HON/10-12-2024	€	37.913	
Totaal werkelijk ontvangen subsidie Fonds Podiumkunsten 2024			€ 204.763

Resultaat

In het verslagjaar is een exploitatie overschot ontstaan van	€	22.514
Begroot was een resultaat van	€	-
Voordelig resultaat ten opzichte van de begroting	€	<u>22.514</u>

De belangrijkste verschillen ten opzichte van de begroting die tot dit resultaat hebben geleid:

Baten	<u>Voordelig</u>	<u>Nadelig</u>
<u>Opbrengsten</u>		
Directe opbrengsten	€ -	€ 37.756
Bijdragen uit private middelen	€ -	€ 12.450
Totaal eigen inkomsten	<u>€ -</u>	<u>€ 50.206</u>
<u>Bijdragen en subsidies</u>		
Subsidie Fonds Podiumkunsten	€ 79.763	€ -
Overige subsidies uit publieke middelen	€ -	€ 12.500
Totaal bijdragen	<u>€ 67.263</u>	<u>€ -</u>
Lasten		
Beheerslasten: personeelslasten	€ 2.031	€ -
Beheerslasten: materiële lasten	€ 188	€ -
Activiteitenlasten: personeelslasten	€ 9.245	€ -
Activiteitenlasten: materiële lasten	€ -	€ 6.006
Verschil lasten ten opzichte van de begroting	<u>€ 5.458</u>	<u>€ -</u>
Verschil exploitatieresultaat ten opzichte v/d begroting	<u>€ 22.514</u>	

1. Algemeen

Eigen Vermogen

Het saldo van het eigen vermogen bedroeg per 1 januari 2024	€ 167.894
Bij: Ontvangen subsidies en bijdragen	€ 204.763
Bij: Eigen inkomsten	<u>€ 35.044</u>
	€ 407.701
Af: Uitgaven 2024	<u>€ 217.292</u>
Saldo eigen vermogen per 31 december 2024	<u><u>€ 190.408</u></u>

Het eigen vermogen wordt als volgt verdeeld

Algemene reserve	€ 171.108
Bestemmingsreserve FPK	<u>€ 19.300</u>
Totaal eigen vermogen	<u><u>€ 190.408</u></u>

Subsidievoorwaarden

Prestatie afspraken.

Aan de subsidietoekenning van het Fonds Podiumkunsten 2021-2024 in Categorie I zijn geen prestatienormen verbonden.

De Stichting gaat uit van 124 voorstellingen in 4 jaar. Gemiddeld 31 per jaar.

Bestuur

De samenstelling van het bestuur is als volgt:

Voorzitter	van Vessum, N.S.
Penningmeester	Ben Messaoud, S.
Secretaris	Stranders, J.L.
Bestuurslid	Bohlmeijer, P.A.

Algemene toelichting en grondslagen

Algemene toelichting

Activiteiten

Stichting Marjolijn van Heemstra heeft ten doel het opzetten, ontwikkelen en uitvoeren van nationale en internationale projecten betreffende de cultuur met name op het gebied van theater, literatuur, film en televisie en voorts alles wat daarmee in de meest uitgebreide zins des woords verband houdt of daartoe bevorderlijk kan zijn.

De Stichting is gevestigd te Amsterdam, Tolhuisweg 2 en staat ingeschreven bij de Kamer van Koophandel onder nummer 65602455

Algemene grondslagen

De jaarrekening is opgesteld in overeenstemming met Richtlijn 640 Organisaties-zonder winststreven van de Richtlijnen voor de Jaarverslaggeving voor grote en middelgrote rechtspersonen en het Handboek verantwoording meerjarige activiteitsubsidie 2021-2024 van het Fonds Podiumkunsten. Wanneer de Richtlijnen en het Handboek met elkaar strijdig zijn prevaleren de bepalingen uit het Handboek.

De jaarrekening is opgesteld in euro's.

De balans is opgesteld na verwerking van het exploitatieresultaat

Activa en verplichtingen worden in het algemeen gewaardeerd tegen de verkrijgings- of vervaardigingsprijs of de actuele waarde. Indien geen specifieke waarderingsgrondslag is vermeld vindt waardering plaats tegen de verkrijgingsprijs.

Grondslagen voor het waarderen van activa en passiva

Algemeen

Activa en passiva worden in het algemeen gewaardeerd tegen de verkrijgingsprijs. Toelichtingen op posten in de balans en functionele exploitatierekening zijn in de jaarrekening genummerd.

Materiële vaste activa

De materiële vaste activa betreffende inventarissen en (licht)apparatuur worden gewaardeerd op verkrijgingsprijs, onder aftrek van lineaire afschrijvingen gedurende de geschatte economische levensduur, rekening houdend met een eventuele restwaarde.

Materiële vaste activa aangeschaft gedurende het boekjaar worden naar tijdsgelang afgeschreven.

Vorderingen

De vorderingen en schulden worden bij eerste verwerking opgenomen tegen de reële waarde en vervolgens gewaardeerd tegen de geamortiseerde kostprijs. De reële waarde en geamortiseerde kostprijs zijn gelijk aan de nominale waarde. Noodzakelijk geachte voorzieningen voor het risico van oninbaarheid worden in mindering gebracht. Deze voorzieningen worden bepaald op basis van individuele beoordeling van de vorderingen.

Liquide middelen

Liquide middelen bestaan uit kas, banktegoeden en deposito's met een looptijd korter dan twaalf maanden. Liquide middelen worden gewaardeerd tegen nominale waarde.

1. Algemeen

Langlopende schuld

Langlopende schulden worden bij eerste verwerking gewaardeerd tegen reële waarde. Langlopende schulden worden na eerste verwerking gewaardeerd tegen geamortiseerde kostprijs, zijnde het ontvangen bedrag rekening houdend met agio of disagio en onder aftrek van transactiekosten.

Kortlopende schuld

Kortlopende schulden worden bij de eerste verwerking gewaardeerd tegen reële waarde. Kortlopende schulden worden na eerste verwerking gewaardeerd tegen geamortiseerde kostprijs, zijnde het ontvangen bedrag rekening houdend met agio of disagio en onder aftrek van transactiekosten. Dit is meestal de nominale waarde.

3. Grondslagen voor bepaling van het resultaat

Algemeen

Het resultaat wordt bepaald als het verschil tussen de opbrengstwaarde van de verrichte diensten alsmede ontvangen subsidies enerzijds en anderzijds de daarmee samenhangende lasten.

De resultaten op transacties worden verantwoord in het jaar waarin zij zijn gerealiseerd.

Verliezen worden verantwoord in het jaar waarin zij voorzienbaar zijn.

Opbrengsten en subsidies en bijdragen

Opbrengsten (uit de levering van diensten) geschieden naar rato van de geleverde prestaties, gebaseerd op de verrichte diensten tot aan de balansdatum in verhouding tot de in totaal te verrichten diensten.

Subsidies, niet zijnde investeringssubsidies, worden in het resultaat verantwoord zodra het waarschijnlijk is dat de desbetreffende subsidies zullen worden ontvangen en voor zover de hiermee samenhangende bestedingen zijn verricht.

Lasten

De lasten worden bepaald op historische basis en toegerekend aan het verslagjaar waarop zij betrekking hebben.

Lonen, salarissen en sociale lasten en pensioenen worden op grond van de arbeidsvoorwaarden verwerkt in de winst-en-verliesrekening voor zover ze verschuldigd zijn aan werknemers.

Materiële vaste activa worden vanaf het moment van ingebruikneming afgeschreven over de verwachte economische levensduur van het actief.

Rentebaten en -lasten

Rentebaten en -lasten worden tijdsevenredig verwerkt, rekening houdend met de effectieve rentevoet van de betreffende activa en passiva.

2. BALANS 2024				
ACTIVA	31 december 2024		31 december 2023	
Vaste activa				
1. Materiële vaste activa	€	3.174	€	5.739
Totaal vaste activa		<u>€ 3.174</u>		<u>€ 5.739</u>
Vlottende activa				
3. Kortlopende vorderingen	€	28.630	€	38.344
5. Liquide middelen	€	168.555	€	164.741
Totaal vlottende activa		<u>€ 197.185</u>		<u>€ 203.084</u>
TOTAAL ACTIVA		<u><u>€ 200.359</u></u>		<u><u>€ 208.823</u></u>

PASSIVA				
	31 december 2024		31 december 2023	
Algemene reserve	€	171.108	€	163.892
Bestemmingsfonds FPK	€	19.300	€	4.002
6. Totaal eigen vermogen		<u>€ 190.408</u>		<u>€ 167.894</u>
9. Kortlopende schuld		€ 9.950		€ 40.929
TOTAAL PASSIVA		<u><u>€ 200.359</u></u>		<u><u>€ 208.823</u></u>

De balans is opgesteld na verwerking van het exploitatieresultaat.

3. EXPLOITATIEREKENING 2024

BATEN	begroting		
	2024	2021-2024	2023
1a. Publieksinkomsten Binnenland	€ 32.706	€ 39.000	€ 23.641
- Recette	€ 12.470	€ -	€ 18.438
- Uitkoop	€ 10.616	€ 7.500	€ 3.134
- Partage	€ 9.620	€ 31.500	€ 2.068
1b. Publieksinkomsten Buitenland	€ -	€ -	€ -
1 Publieksinkomsten totaal	€ 32.706	€ 39.000	€ 23.641
3a. Baten Coproducties	€ -	€ 23.750	€ 2.400
3c. Overige inkomsten	€ 2.288	€ 10.000	€ 1.338
3 Overige directe inkomsten	€ 2.288	€ 33.750	€ 3.738
4 Totaal directe opbrengsten (som 1 t/m 3)	€ 34.994	€ 72.750	€ 27.378
5 Indirecte opbrengsten	€ -	€ -	€ -
6a Bijdragen particulieren inclusief vrienden	€ 50	€ -	€ -
6c Bijdragen private fondsen	€ -	€ 12.500	€ 11.175
6 Overige bijdragen uit private middelen	€ 50	€ 12.500	€ 11.175
7 Totaal eigen inkomsten	€ 35.044	€ 85.250	€ 38.553
8 Meerjarig subsidie Fonds Podiumkunsten	€ 204.763	€ 125.000	€ 159.405
12 Overige bijdragen uit publieke middelen	€ -	€ 12.500	€ 20.000
13 Totaal publieke subsidies en bijdragen	€ 204.763	€ 137.500	€ 179.405
14 Totale baten	€ 239.807	€ 222.750	€ 217.958

3. EXPLOITATIEREKENING 2024

LASTEN	begroting		
	2024	2021-2024	2023
1 Beheerslasten personeel	€ 33.969	€ 36.000	€ 35.110
2 Beheerslasten materieel	€ 11.312	€ 11.500	€ 12.307
3 Totaal beheerslasten	€ 45.281	€ 47.500	€ 47.417
<i>Activiteitenlasten personeel voorbereiding</i>	€ 78.545	€ 85.500	€ 99.614
<i>Activiteitenlasten personeel uitvoering</i>	€ 38.960	€ 41.250	€ 45.811
4 Activiteitenlasten personeel	€ 117.505	€ 126.750	€ 145.425
<i>Activiteitenlasten materieel voorbereiding</i>	€ 9.960	€ 15.000	€ 7.518
<i>Activiteitenlasten materieel uitvoering</i>	€ 27.065	€ 15.250	€ 11.060
<i>Marketing</i>	€ 14.915	€ 16.500	€ 25.426
<i>Afschrijvingen</i>	€ 2.565	€ -	€ 2.565
<i>Educatieve activiteiten</i>	€ -	€ 1.750	€ -
5 Activiteitenlasten materieel	€ 54.506	€ 48.500	€ 46.569
7 Totaal activiteitenlasten	€ 172.011	€ 175.250	€ 191.994
8 Totale lasten	€ 217.292	€ 222.750	€ 239.411
9 Saldo uit gewone bedrijfsuitoefening	€ 22.514	€ -	€ 21.452-
12 Exploitatieresultaat	€ 22.514	€ -	€ 21.452-
Resultaatbestemming			
Naar Bestemmingsfonds FPK	€ 15.298		€ -
Naar algemene reserve	€ 7.216		€ 21.452-
	€ 22.514		€ 21.453-
Personele bezetting			
Fte. vast in dienst	0	0	0
Fte. tijdelijk in dienst	0	0	0,01
Fte. inhuur	1,59	2,2	2,51
Totaal Fte. personele bezetting	1,59	2,2	2,51
Aantal vrijwilligers	0	0	10
Fte. Vrijwilligers	0	0	0,21

4. TOELICHTING OP DE BALANS

ACTIVA

31 december 2024

31 december 2023

1. Materiele vaste activa

Cumulatieve aanschafwaarde per 1 januari 2024	€	12.826	
Investeringen 2024	€	-	
Cumulatieve aanschafwaarde per 31 december 2024	€	<u>12.826</u>	
Cumulatieve afschrijving per 1 januari 2024	€	7.087	
Afschrijvingen 2024	€	2.565	
Cumulatieve afschrijving per 31 december 2024	€	<u>9.653</u>	
Boekwaarde per 31-12-2024	€	<u>3.174</u>	
Boekwaarde per 31-12-2023	€		5.739

3. Kortlopende vorderingen

Debiteuren

Saldo conform sub administratie debiteuren	€	<u>8.060</u>	€	<u>13.419</u>
--	---	--------------	---	---------------

Overige kortlopende vorderingen

Te factureren opbrengsten	€	4.077	€	-	
Onderhanden werk	€	4.060	€	-	
Te ontvangen subsidie	€	-	€	10.000	
BTW Q4	€	12.433	€	14.437	
Suppletie BTW	€	-	€	45	
Vooruitbetaalde kosten	€	-	€	443	
Totaal overige kortlopende vorderingen	€	<u>20.570</u>			€ <u>24.925</u>
Totaal kortlopende vorderingen	€	<u>28.630</u>			€ <u>38.344</u>

5. Liquide middelen

Triodosbank - betaalrekening	€	<u>168.555</u>	€	<u>164.741</u>
------------------------------	---	----------------	---	----------------

4. TOELICHTING OP DE BALANS

PASSIVA

31 december 2024

31 december 2023

6. Eigen vermogen

Algemene reserve

01-jan	€ 163.892	€ 171.789
toevoeging resultaat	€ 7.216	€ -21.452
toevoeging Bestemmingsfonds FPK	€ -	€ 13.555
31-dec	<u>€ 171.108</u>	<u>€ 163.892</u>

Bestemmingsfonds Fonds Podiumkunsten

01-jan	€ 4.002	€ 17.557
toevoeging*	€ 15.298	€ -13.555
31-dec	<u>€ 19.300</u>	<u>€ 4.002</u>

* voor berekening zie p31 Handboek Verantwoording 21-24

Totaal eigen vermogen

€ 190.408   **€ 167.894**

9. Kortlopende schuld

Fonds Podiumkunsten

€ -   € 33.025

Crediteuren

Saldo conform sub administratie

€ -1.815   € 638

Overige kortlopende schulden

Te betalen kosten

€ 11.763   € 3.600

BTW suppletie

€ 3   € -

Vooruit ontvangen baten

€ -   € 3.666

€ 11.766   € 7.266

Totaal kortlopende schulden

€ 9.950   € 40.929

Baten

1a. Publieksinkomsten binnenland	<u>€ 32.706</u>	<u>€ 23.641</u>
- Recette	€ 12.470	€ 18.438
- Uitkoop	€ 10.616	€ 3.134
- Partage	€ 9.620	€ 2.068
1b. Publieksinkomsten buitenland	<u>€ -</u>	<u>€ -</u>
1 Publieksinkomsten Totaal	€ 32.706	€ 23.641
3a. Baten coproducties	€ -	€ 2.400
3b. Overige inkomsten	<u>€ 2.288</u>	<u>€ 1.338</u>
3 Overige Directe inkomsten	€ 2.288	€ 3.738
4 Totaal Directe Opbrengsten	<u>€ 34.994</u>	<u>€ 27.378</u>
5 Indirecte Opbrengsten	€ -	€ -
6a. Bijdragen particulieren inclusief vrienden	€ 50	€ -
6b. Bijdragen van bedrijven		
VSB Fonds	€ -	€ 7.500
Cultuur Fonds	<u>€ -</u>	<u>€ 3.675</u>
6c. Bijdragen van private fondsen	<u>€ -</u>	<u>€ 11.175</u>
6 Overige bijdragen uit private middelen	€ 50	€ 11.175
7 Totaal eigen inkomsten	€ 35.044	€ 38.553
8 Meerjarig subsidie Fonds Podiumkunsten*	€ 204.763	€ 159.405
12 Overige bijdragen uit publieke middelen	€ -	€ 20.000
13 Totaal Publieke Subsidies en Bijdragen	€ 204.763	€ 179.405
14 Totaal baten	<u>€ 239.807</u>	<u>€ 217.958</u>

1 Beheerslasten personeel

Honoraria Zakelijke leiding	€ 27.824		€ 29.125	
Honoraria administratie	€ 6.145		€ 5.985	
Totaal beheerslasten personeel		€ 33.969		€ 35.110

2 Beheerslasten materieel Huisvesting

Huur	€ 3.750		€ 3.750	
Huur opslag	€ 1.142		€ 1.087	
		€ 4.892		€ 4.837

Kantoor- en algemene bedrijfslasten

Kantoorkosten	€ 9		€ 17	
Telefoon	€ 500		€ 500	
Verzekeringen	€ 734		€ 721	
Abonnementen	€ 637		€ 323	
Website kosten	€ 543		€ 938	
Vergaderkosten	€ 691		€ 422	
Reis- en verblijfkosten	€ 185		€ 642	
Bankkosten	€ 195		€ 243	
Bestuurskosten	€ 241		€ 73	
Accountant	€ -		€ 1.250	
Algemene reclame	€ 510		€ -	
Overige algemene bedrijfskosten	€ 2.176		€ 2.340	
		€ 6.421		€ 7.470

2 Totale beheerslasten materieel € 11.312 € 12.307

3 Totale beheerslasten € 45.281 € 47.417

4 Activiteitenlasten personeel Vorbereiding**Artistiek personeel**

Artistiek leider	€ 10.000	€ 12.500
Research/dramaturgie	€ 5.166	€ 13.602
Conceptontwikkeling	€ -	€ 4.800
Productie medewerker	€ 4.991	€ 8.384
Schrijvers	€ 11.550	€ 2.000
Regie	€ 7.225	€ 1.825
Decorontwerp	€ 21.000	€ -
Muziekontwerp	€ 2.000	€ 5.550
	<u>€ 61.932</u>	<u>€ 48.660</u>

Uitvoerend personeel

Uitvoerend personeel	€ 4.913	€ 26.351
Productie personeel	€ -	€ 19.945
Technisch personeel	€ 11.700	€ 4.338
	<u>€ 16.613</u>	<u>€ 50.634</u>

Overig personeel

Overig personeel	€ -	€ 320
	<u>€ -</u>	<u>€ 320</u>

Totaal activiteitenlasten personeel voorbereiding € 78.545 € 99.614

Activiteitenlasten personeel Uitvoering**Uitvoerend personeel**

Uitvoerend personeel	€ 12.875	€ 24.395
Technisch personeel	€ 18.000	€ 2.563
	<u>€ 30.875</u>	<u>€ 26.957</u>

Overig personeel

Publiciteit	€ 7.770	€ 13.050
Productie	€ 315	€ 5.804
	<u>€ 8.085</u>	<u>€ 18.854</u>

Activiteitenlasten personeel uitvoerend € 38.960 € 45.811

5 Activiteitenlasten materieel**Activiteitenlasten materieel voorbereiding**

Huur repetitieruimte	€ 2.050	€ -
Verzekering	€ -	€ 825
Decor	€ 6.760	€ 1.414
Kostuums	€ 489	€ -
Rekwisieten	€ -	€ 971
Geluid	€ -	€ 290
reiskosten	€ 436	€ 363
Verblijfkosten	€ 132	€ 825
Sejours	€ 57	€ 1.216
Transport / vervoer decors	€ 37	€ -
Techniekkosten	€ -	€ 488
Overige voorbereidingskosten	€ -	€ 1.127
Totaal materieel voorbereiding	€ 9.960	€ 7.518

Activiteitenlasten materieel uitvoering

Zaalhuur	€ -	€ 850
Impresariaat	€ 7.078	€ -
Decor	€ 1.645	€ 791
Kostuums	€ -	€ 180
Grime	€ -	€ 338
Geluid	€ 87	€ 1.405
Licht	€ -	€ -
reiskosten	€ 659	€ 1.481
Hotels	€ -	€ 92
Sejours	€ 2.628	€ 1.898
Transport / vervoer decors	€ 4.217	€ 118
Techniekkosten	€ 9.984	€ -
Overige voorbereidingskosten	€ 768	€ 3.909
Totaal materieel uitvoering	€ 27.065	€ 11.060

Marketing / publiciteit

Affiches / folders	€ 830	€ 5.136
Foto's, video	€ 3.603	€ 5.925
Advertenties	€ 670	€ 1.400
Reclame	€ 7.032	€ 7.390
Porti	€ -	€ -
Website	€ 450	€ 5.575
Premierekosten	€ 50	€ -
Overige marketingkosten	€ 2.281	€ -
	<u>€ 14.915</u>	<u>€ 25.426</u>

Afschrijvingen

Afschrijving geluidsapparatuur	€ 708	€ 708
Afschrijving lichtapparatuur	€ 1.857	€ 1.857
	<u>€ 2.565</u>	<u>€ 2.565</u>

5. Totaal Activiteitenlasten materieel

	€ 54.506	€ 46.569
--	-----------------	-----------------

6. PRESTATIEVERANTWOORDING 2024

	Huidig boekjaar	Begroting	Vorig boekjaar
1a) Producties			
Nieuwe producties	4	2	4
Reprises producties	0	1	0
Waarvan coproducties	0	2	1
Reprises coproducties	0	0	0
Totaal aantal producties	4	5	5
1b) Bezoekers per categorie producties			
Bij Nieuwe producties	3058		2080
Bij Reprises producties	0		0
Bij Nieuwe coproducties	0		273
Bij Reprises coproducties	0		0
	3.058	14.450	2.353
3) Regionale spreiding van voorstellingen			
- Noord	0	3	0
- Oost	1	4	3
- Midden	2	2	0
- West	3	3	0
- Zuid	2	3	16
- Amsterdam	40	8	42
- Rotterdam	1	1	0
- Den Haag	1	5	3
- Utrecht	1	2	0
- Buitenland	0	0	0
- Uivoering alleen online	0	0	0
Totaal	51	31	64
Waarvan in de standplaats	40	8	42
Waarvan schoolvoorstellingen	0	0	0
4) Regionale spreiding van bezoekers			
- Noord	0		0
- Oost	175		42
- Midden	289		0
- West	560		0
- Zuid	367		273
- Amsterdam	1186		1858
- Rotterdam	137		0
- Den Haag	152		180
- Utrecht	192		0
- Buitenland	0		0
- Uivoering alleen online	0		0
Totaal	3058	14450	2353
Waarvan in de standplaats	1186		1858
Waarvan schoolvoorstellingen	0	0	0
5) Aanvullende gegevens bezoekers			
Reguliere voorstellingen	3.058	14.450	2.353
Schoolvoorstellingen	0	0	0
Totaal bezoekers	3.058	14.450	2.353
Waarvan betalend	2.851	13.130	1.935
Waarvan niet betalend	207	1.320	418
6) Overige gegevens activiteiten			
Educatieve activiteiten	0	3	0
Ballet- en operabegeleiding	0	0	0
Inleidingen	0	0	0
Anders/Overige (toe te lichten in verslag)	1	0	6
Totalen	1	3	6

<i>Productie</i>	<i>Datum uitvoering</i>	<i>Aantal bezoekers</i>	<i>Aantal betalende bezoekers</i>
1 Schemeren Groot Museum ARTIS	11 januari 2024	6	6
2 Schemeren Groot Museum ARTIS	18 januari 2024	6	6
3 Schemeren Groot Museum ARTIS	25 januari 2024	6	6
4 Schemeren Groot Museum ARTIS	01 februari 2024	6	6
5 Schemeren Groot Museum ARTIS	08 februari 2024	6	6
6 Schemeren Groot Museum ARTIS	15 februari 2024	6	6
7 Schemeren Groot Museum ARTIS	22 februari 2024	6	6
8 Schemeren Groot Museum ARTIS	29 februari 2024	6	6
9 Schemeren Groot Museum ARTIS	07 maart 2024	6	6
10 Schemeren Groot Museum ARTIS	14 maart 2024	6	6
11 Schemeren Groot Museum ARTIS	21 maart 2024	6	6
12 Schemeren Groot Museum ARTIS	04 april 2024	6	6
13 Schemeren Groot Museum ARTIS	11 april 2024	6	6
14 Schemeren Groot Museum ARTIS	18 april 2024	6	6
15 De Nacht-Wacht 2024	18 april 2024	10	0
16 De Nacht-Wacht 2024	19 april 2024	22	22
17 De Nacht-Wacht 2024	19 april 2024	22	22
18 Schemeren Groot Museum ARTIS	25 april 2024	6	6
19 De Nacht-Wacht 2024	30 mei 2024	9	0
20 De Nacht-Wacht 2024	31 mei 2024	23	23
21 De Nacht-Wacht 2024	31 mei 2024	23	23
22 Maankoots	27 juni 2024	152	143
23 Maankoots	28 juni 2024	186	178
24 Maankoots	29 juni 2024	193	107
25 Schemeren Groot Museum ARTIS	5 september 2024	6	6
26 Schemeren Groot Museum ARTIS	19 september 2024	6	6
27 Schemeren Groot Museum ARTIS	26 september 2024	6	6
28 Maankoots	27 september 2024	186	174
29 Maankoots	28 september 2024	186	181
30 Maankoots	30 september 2024	175	174
31 Maankoots	1 oktober 2024	152	150
32 Schemeren Groot Museum ARTIS	3 oktober 2024	6	6
33 Maankoots	8 oktober 2024	200	195
34 Maankoots	9 oktober 2024	174	158
35 Schemeren Groot Museum ARTIS	10 oktober 2024	6	6
36 Maankoots	11 oktober 2024	193	185
37 Maankoots	13 oktober 2025	137	131
38 Maankoots	15 oktober 2024	205	199
39 Schemeren Groot Museum ARTIS	17 oktober 2024	6	6
40 Maankoots	17 oktober 2024	122	119
41 Maankoots	18 oktober 2024	167	160
42 Maankoots	21 oktober 2024	192	183
43 Maankoots	25 oktober 2024	155	150
44 Schemeren Groot Museum ARTIS	31 oktober 2024	6	6
45 Schemeren Groot Museum ARTIS	7 november 2024	6	6
46 Schemeren Groot Museum ARTIS	14 november 2024	6	6
47 Schemeren Groot Museum ARTIS	21 november 2024	6	6
48 Schemeren Groot Museum ARTIS	28 november 2024	6	6
49 Schemeren Groot Museum ARTIS	5 december 2024	6	6
50 Schemeren Groot Museum ARTIS	12 december 2024	6	6
51 Schemeren Groot Museum ARTIS	19 december 2024	6	6
<i>Overig</i>		3058	2851
Observaties van een Theaterrat	16 november 2024	30	0